

Posamezne številke:
Navadne Din 1.—
ob nedeljah Din 1-50.

"TABOR" izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri
datum naslednjega dne
izmenično po pošti D 1.—
zemstvo D 20-50, dostav
D 14.—, na izkaznico
inacrat po dogovoru.
Naroča se pri upravi "TABOR",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Poština plačana v gotovini.

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din 1.—
ob nedeljah Din 1-50.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mari-
boru, Jurčičeva ul. št. 4. I. nad-
stropje. Telefon interurb. št. 276.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4. pritličje, desno. Tele-
fon št. 21. — SHS poštnoštevilni
račun št. 11.787.
Na naročila brez denarja se ne
odgovarja. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: IV.

Maribor, nedelja 20. maja 1923.

Številka: 113

Dr. R. Pipuš:

Ljubljana in maribor- ska pokrajina.

Nedavno je "Slov. Narod" prinesel
daljši članek iz peresa g. dr. H. Steska.
Nočem soditi o strokovni usposobljenosti
gosp. pisatelja, vendar se z njegovim o-
menjenim člankom ne morem strinjati,
ker tudi iz tega članka gleda le pre-
očito konjsko kopito.

Dr. Steska graja, da so oblasti (umest-
no bi bilo pač ta izraz enkrat za vselej
nadomestiti z izrazom »pokrajine«) v Sr-
biji, in Bosni premajhne, ker štejejo po-
bihi, in po 250.000 prebivalcev. Tudi
vprečno le po 250.000 prebivalcev. Tudi
obe slovenski pokrajini sta mu premaj-
hni. Zadovoljil pa bi se, če bi se obe slo-
venski pokrajini združili v eno, seveda,
če bi bil sedež te velike pokrajine v Ljub-
ljani. On sam izračuna, da šteta obe
slovenski pokrajini skupaj okroglo en
milijon prebivalcev. Potemtakem pride
na eno slovensko pokrajino približno pol
milijona prebivalcev. Logično bi torej
človek pričakoval, da bo dr. Steska
zahteval za vsako pokrajino več kakor
pol milijona prebivalcev, torej vsaj en
milijon prebivalcev kakor za slovensko
pokrajino. Temu pa ni tako. Dalmacija
ima okroglo pol milijona prebivalcev,
torej skoraj ravno toliko, kakor maribor-
ska pokrajina. Vzlic temu pa bi bila po
mnenju g. dr. Steska Dalmacija dovolj
velika za posebno pokrajino. In vendar
je Dalmacija v gospodarskem oziru ne-
primerno slabšeja kakor mariborska po-
krajina. Niti njeno poljedelstvo, niti nje-
na trgovina in industrija se ne morejo
primerjati s poljedelstvom, trgovino in
industrijo mariborske pokrajine. Razu-
me se, da je potem tudi finančna sila v
Dalmaciji neprimerno manjša kakor pa
finančna sila mariborske pokrajine. —
Vključ temu pa bi Dalmacija bila popol-
noma sposobna, da tvori lastno pokrajino,
vzdržuje vse potrebne strokovnjake
in nosi vsa bremena, ki so za upravo
lastne pokrajine potrebne.

Ker ustave ni tako lahko predruga-
čiti, skuša dr. Steska najti pot, po kate-
ri bi šla Ljubljana mimo ustave na lov
za Mariborom. V ta namen naj bi se
ustvarilo dvoje vrst velikih županov. —
Veliki župan prve vrste naj bi se imeno-
val ban, veliki župan druge vrste pa ve-
liki župan. Velike župane prve vrste ali
bane naj bi dobili Ljubljana za sloven-
sko ozemlje, Zagreb za celo Hrvatsko in
Slavonijo, Sarajevo za celo Bosno in
Hercegovino in Split za celo Dalmacijo.
Dalmacija, ki je v gospodarskem, pro-
metnem, prosvetnem in finančnem cizu
daleč za mariborsko pokrajino, bi torej
bila zadosti velika celo za banovino, do-
čim je veliko bolj napredna mariborska
pokrajina celo za navadno pokrajino
(oblast) premajhna. Do kakšnih zaključ-
kov zavede tudi treznega človeka na-
men, da je treba na vsak način kaj do-
kazati, kar se dokazati ne da, kaže tudi
članek gosp. dr. Steska. Dr. Steska gra-
ja, da so gotove pokrajine premajhne.
Predlaga pa sam, naj se ustvari posebna
banovina iz Dalmacije, posebna bano-
vina iz slovenskega ozemlja, posebna bano-
vina iz Hrvatske in Slavonije in poseb-
na banovina iz Bosne in Hercegovine.
Pri tem ga pa prav nič ne moti neiz-
merna razlika v velikosti teh novih po-
krajini, od katerih bi Dalmacija imela
samo pol milijona prebivalcev, Hrvatska
in Slavonija pa nad dva milijona, Bosna
in Hercegovina ravno tako več kakor
dva milijona prebivalcev.

Pisatelja pri tem tudi čisto nič ne
moti, da ustvarja v naši državi ob enem
2 vrsti državljanov. Državljeni prve vr-
ste bi v upravnih zadevah imeli pravico,
se proti odločbam velikega župana prito-
žiti še na bana, predno bi njih pritožba

Dr. Koroščevi razgovori z radikalci.

Radikalci čakajo na Radičev govor 21. t. m.

Beograd, 19. maja. (Izv.) »Novosti«
poročajo, da so radikalci sklenili poča-
kati na nadaljni razvoj dogodkov. Ugled-
ni radikalni politiki so izjavili, da do-
slej še niso dosegli v pogajanjih s fede-
ralističnim blokom ničesar drugega, ka-
kor to, da obstoja na obeh straneh dobra
volja za sporazum. Ni izključeno, da bo
do radikalci po povratku dr. Peleša iz
Zagreba še enkrat poslali svoje delegate
k Radiču. Z velikim zanimanjem pričau-
kujejo napovedani govor Radiča dne 21.
maja, ki naj bi bil nekak odgovor na iz-
jave Ljube Jovanovića na zadnji seji
narodne skupščine.

Beograd, 19. maja. (Izv.) »Politika«

Pred obnovo pogajanj z Italijo.

Beograd, 19. maja. (Izv.) Med našo
in italijansko vlado je prišlo končno do
sporazuma glede delovnega reda pari-
tetne komisije. Italijanska vlada je ob-
vestila našo vlado, da lahko paritetna
komisija že 25. t. m. prične s delom v Ri-
mu. Naša vlada je na to pristala in bo
naša delegacija tekom prihodnjih dni od-
potovala v Rim. Delegacijo tvorijo prej-
šnji člani z dr. Ribarjem na čelu. Pridel-
jeni so ji potrebni eksperti. V zunanjem

poročajo: Včerajšnji dan ni zabeležil v
političnem življenju nikakih večjih
dogodkov. V političnih krogih se trdo-
vratno zatrjuje, da se bodo v dveh ali
treh dneh zopet obnovila pogajanja med
radikalci in federalističnim blokom v
Zagrebu. Potovanju dr. Peleša v Zagreb
se pripisuje velika politična važnost. Ka-
kor hitro dospe njegovo poročilo, morajo
radikalci v Beogradu pričeti razgovore z
dr. Koroščem. Sicer pa so ti razgovori že
pričeli, četudi nimajo oficijelnega zna-
čaja. Tekom včerajšnjega dne je imel dr.
Korošec daljše razgovore z vojvodinski-
mi radikalci. Razgovori se drže v strogi
tajnosti.

ministrstvu se je včeraj vršila konfe-
renca delegacije in svetovalnega odbora po
predsedstvom pomočnika zunanjega mi-
nistra g. Nešića. Delegacija je dobila na-
tančne instrukcije, zlasti, kar se tiče u-
reditve reškega vprašanja, v katerem de-
lajo Italijani velike težkobe. V političnih
krogih vlada prepričanje, da ima delega-
cija nalog, vztrajati strogo na našem
stališču ter ščititi interese naše države
zlasti v vprašanju reškega pristanišča.

Zagrebški morilec Paskijević izročen.

Sušak, 19. maja. (Izv.) Včeraj ob 13.
uri popoldne je reški tribunal izročil Pa-
skijevića našim oblastem. Kvestura je
izročila našim oblastem tudi poročilo o
poteku dosedanjih preiskav in zaslišanj.

Sušak, 19. maja. (Izv.) Včeraj po-
poldne je bil Paskijević izročen reškemu

tribunalu. Reška kvestura je izročila tri-
bunalu tudi vse spise o dosedanjih pre-
iskavi in zaslišanju. Splošno vlada mne-
nje, da bo reški tribunal Paskijevića
kratkim potom izročil našim oblastem,
tako da bo že jutri prepeljan v Zagreb.

Pobuna radičevskih seljakov v Bosni.

Sarajevo, 18. maja. Pred dvema
dnevi je v bližini Travnika v gozdnem
podjetju v planini Potajnici navalilo na
delavce in orožnike krog 600 okoliških
kmetov, oboroženih z vilami, motikami,
sekirami, puškami in revolverji. Pri sa-
mem mestu Gostinje je prišlo do krva-
vega spopada, v katerem je poginil 1
orožnik in bil ujet poveljujoči orožniški
oficer. Kmetje drže gozdove še vedno v

oblasti. Oropali so vse imetje podjetja,
polili vse z bencinom in petrolejem ter
zažgali, živino pa odpeljali. Iz Travnika
je bilo poslanih 50 orožnikov, ki imajo
nalog, ne se spuščati v spopade, ampak
čakati na prihod višjega uradnika direk-
cije gozdov iz Sarajeva, ki bo skušal po-
miriti kmete. Dokazano je, da vodi kme-
te par radičevskih kolovodij.

Akcija gospoda Stambolijskega.

Sofija, 18. maja. Število aretirancev,
ki jih spravljajo v centralno taborišče,
je vsak dan večje. Med aretiranimi je
precej žensk. Pešadija g. Stambolijskega
je v zadnjih bojih zaplenila 2000 pušk,
veliko števil obom in revolverjev. —
Stambolijski je nocoj izdal zanimivo po-
velje svojim pešadijskim četam, da mo-
rajo poloviti vse policijske uradnike in
uslužbence v krajih, kjer so našli člani

komitejev zavetišče ali so obstojale or-
ganizacije makedonskega komiteja. To
povelje velja za vsa ozemlja, kjer so se
kretale komitske bande in s katerih je
bilo nedavno proglašeno obsedno stanje.
Razprava proti komitejem se bo vršila,
čim bodo očiščeni obmejni kraji. Do ta-
krat pa bo narodni preki sod izsledoval
krivce in sodil vse odsotne člane komite-
ja in contumaciam.

Rusko-angleški spor.

Protibritanska propaganda v Rusiji.

London, 18. maja. Kakor se dozna-
va, je dal Krasin lordu Curzonu zadošče-
nje v vprašanju ribiškega parnika, v za-
devi sovjetske propagande pa se je po-
novno obrnil po instrukcije v Moskvo.
»Times« poročajo iz Moskve, da se je
protibritanska propaganda ojačila. Slike
lorda Curzona in Mussolinija so obesili
na večala.

London, 18. maja. Krasin je včeraj
poslal daljšo brzojavko v Moskvo. Pogaj-
anja so odložena, dokler ne pride odgo-

vor. V angleških krogih govore o mož-
nosti odpovedi sedanje pogodbe in skle-
panju nove.

London, 18. maja. Kralj je imel vče-
raj z ministrom za zunanje zadeve lord-
om Curzonom pogovor o ruskem vpra-
šanju.

London, 18. maja. Z ozirom na po-
ložaj glede Rusije je Ramsay MacDonald
sklenil, da se ne udeleži mednarodnega
socijalističnega kongresa v Hamburgu.

—
vič potrebo ustanovitve zveze vseh župa-
nov večjih mest. Dopoldne sta se ogia-
sila ljubljanska delegata tudi pri finan-
čnem ministru, kateremu sta sporočila
željo, da bi ljubljanska občina rada na-
jela inozemsko posojilo.

šla na ministrstvo ali pa na upravno so-
dišče. Tisti državljani pa, ki bi imeli to
srečo, da se njihov veliki župan imenuje
ban, pa bi se morali proti odločbam tega
velikega župana pritožiti kar na mini-
strstvo oziroma na upravno sodišče. Oni
bi imeli torej eno instanco manj. Tako
razlikovanje državljanov v državljane
višje in nižje vrste, naj bi veljalo v naši
demokratski državi.

Upamo, da se Ljubljani njena nakana
ne bode posrečila. Če pa hoče Ljubljana
na vsak način vse Slovence združiti v
eno pokrajino, tedaj naj vsaj za sedež te
pokrajine predlaga primerno mesto. Kot
sedež take pokrajine bi mogla priti v
poštev samo mesta Ljubljana, Celje, Ma-
ribor in Ptuj. Zemljepisno središče bi
bilo vsekakor Celje. Kot zelo važno tr-
govsko in prometno središče bi za Ce-
ljem prišel v poštev predvsem Maribor,
za njim morda Ptuj, ker leži precej bli-
zu Središča. Šele v zadnji vrsti bi mogla
v poštev priti Ljubljana kot obmejno
mesto. Ljubljana ni od državne meje in
od meje od slovenskega ozemlja oddalje-
na nič kaj bolj kakor Maribor. Vendar
obstoji tudi v tem oziru med Ljubljano in
Mariborom bistvena razlika. Maribor
leži ob avstrijski, Ljubljana pa ob itali-
janski meji. Kakor ni želeli, da leži pre-
stolno mesto države preblizu meje, rav-
no tako ni ugodno, ako leži sedež po-
krajinske uprave preblizu meje, ker je
v slučaju vojnih dogodkov ustroj cele u-
prave preveč ogrožen, ako je centrala pre-
blizu sovražne meje. Od avstrijske stra-
ni se nam v doglednem času pač ni bati
vojnih dogodkov. Saj Avstrija niti toli-
ko in takšnega vojaštva nima, da bi doma
mogla vzdrževati red. Tudi niti Avstrija,
niti Jugoslavija ne stremita z razširje-
njem svojih mej proti Jugoslaviji ozi-
roma proti Avstriji. Čisto drugačno je
naše razmerje proti Italiji. Stožer, okoli
katerega se vrti vsa zunanja italijanska
politika, je izključno gospodstvo na Ja-
dranskem morju in osvojenje istočne o-
bali tega morja. Življenski interes Ju-
goslavije pa zahteva, da se temu strem-
ljenju upre z vsemi silami. Če sploh ob
kateri meji, moramo mi vojne v prvi
vrsti pričakovati na naši zapadni meji,
torej z Italijo, to je od tiste meje, ob
kateri leži Ljubljana.

Razum tega pa je Ljubljana od severo-
iztočnih delov slovenskega ozemlja, od
Prekmurja itd. veliko bolj oddaljena,
kakor Maribor od kateregakoli kraja slo-
venskega ozemlja.

Če pride torej Ljubljana s predlo-
gom, naj se vse slovensko ozemlje združi
v eni pokrajini in za sedež te pokrajine
izbere Celje ali Maribor, tedaj bomo
tudi mi o tem predlogu resno in stvarno
razpravljali in ga tudi resno uvaževali.
Dokler pa Ljubljana s takim predlogom
ne pride, vemo vsi, da gre Ljubljani edi-
no le za njeno korist. O tem imamo do-
volj skušenj iz zadnjih pet let. Ljubljana
je v tej petletni dobi iz državnih sred-
stev dobila toliko, kakor v primeri s šte-
vilom njenega prebivalstva nobeno drugo
mesto Jugoslavije. Vse je bilo namenje-
no za slovensko ozemlje. A vse to, kar je
država dala za Slovence, je ostalo sko-
raj izključno v Ljubljani, med tem celo
svote, ki so bile izrecno namenjene za
druge kraje slovenskega ozemlja.

Naše politično in gospodarsko sredi-
šče sta Zagreb in Beograd. Tja nam ka-
žejo pot vse naše reke in vse naše doline.
Tudi zemljepisno nam je Zagreb bližje
kakor Ljubljana. Tudi nam Zagreb v
vsakem oziru nudi vsaj toliko kakor
Ljubljana. Umevno je torej, da mi svojih
višjih oblastev ne bomo iskali drugod
kakor na tistem kraju, kjer imamo tudi
druge opravke. Če bi hoteli mi potovati
v Ljubljano in odtod šele v Zagreb in
Beograd, bi bilo to enako, kakor če bi
se Florentinec hotel čez Benetke voziti
v Rim.

Mariborska pokrajina ima približno toliko prebivalstva in je vsaj gospodarsko tako močna, kakor je bila nekdanja Kranjska pokrajina. Če sta takrat na Kranjskem dve oblasti (deželni odbor in deželna vlada) imeli dovolj opravka, potem ni uvideti, zakaj bi sedaj, ko so v eni roki združene zadeve nekdanjih deželnih odborov in nekdanjih deželnih vlad, to oblastvo ne imelo dovolj posla, zlasti, ko je avtonomija pokrajin po naši ustavi veliko širša kakor je bila avtonomija pokrajin nekdanje avstro-ogrske države.

Razni ljubljanski škandali, kakor pri bolniškem zavarovanju, pri pokojninskem zavedu, pri bolnišnicah itd., tudi pri nas nikakor ne vzbujajo posebnih simpatij za Ljubljano.

Na vsak način pa je treba ustavo uveljaviti. Če bi se takom desletij izkazalo, da so pokrajine res premajhne, tedaj bode se dalo o njih povečanju govoriti. Danes pa to vprašanje še ni zrelo. Če bi torej po večletni skušnji prišli do tega, da je treba povečati pokrajine, tedaj ne bode prišlo v poštev združenje celotnega slovenskega ozemlja v eno pokrajino, ampak veliko bolj umestne bodo takrat druge kombinacije. Pred vsem bi potem prišlo v poštev združenje mariborske pokrajine z zagrebško in združenje ljubljanske pokrajine s krajiško. Ravno tako, kakor vodijo vse reke in doline mariborske pokrajine proti Zagrebu, ravno tako vodijo doline ljubljanske pokrajine večinoma proti krajiški pokrajini.

„Kraška šagra“.

Trst, 14. majnika.

(n. n.) — Maribor je precej »primorsko« mesto in zato boste tudi v Mariboru razumeli, kaj pravzaprav pomeni »šagra«. Ali »kraška šagra« pomeni danes vse kaj drugega kot pa »žegnanje« in »ples«. S »kraško šagro« so namreč krstili Italijani ono velikansko romanje laških vojnih poškodovancev, ki ga priredi laško »Društvo vojnih poškodovancev in invalidov« v dneh 24. 25. in 26. tm. na nekdanjo kraško bojišča in velika vojna pokopališča, zlasti pa na pokopališče Sredipolje.

Velikanske stvari se pripravljajo. Naznanja se, da se snide 23. majnika v Trstu, odkoder se prične romanje, nad pet tisoč vojnih poškodovancev in invalidov z nad tisoč zastavami 24. majnika, dan vojne napovedi bo zopet velik narodni praznik, »festa nazionale«, ki se bo praznoval po vsej državi, in s kraškimi romanji ga bodo praznovali na Krasu bivši poveljnik tretje laške armade, vojvoda d' Aosta, bivši vrhovni poveljnik laške vojske, sedanji vojni minister general Daz, moruariški minister admiral Thaon de Revel, ministrski predsednik Mussolini in še drugi ministri in državni podtajniki. Ministrski predsednik Mussolini, ki je sam tudi vojni poškodovanec, bo 24. majnika prišel v Gorico in Sredipolje ter bo prisostvoval vsem svečanostim.

Žena.

(Charlie G. Masarykova).

Umrla je žena filozofa — ne filozofa, ki je spisal debele knjige o metafiziki, ampak filozofa, ki je stal sredi življenja in odgovarjal na vse njegove sunke. Žena filozofa! Svojčas sem pisal o Tolstojevi ženi, o njenih konfliktih z možem filozofijo. Življenje je večer nesklad, a filozofija se začne tam, kjer se nesklad ureja v harmoničen mozaik. Tudi zakon stoni na neskladu in je tem bolj srečen čim bolj se dade nasprotja med obema zakonema spraviti v sklad, t. j. čim bolj se izpopolnjujejo med seboj. Tolstoj se je v svoji filozofiji oddaljil od realnega življenja, bil je individualist in je iskal rešitve človeka v poedinčevi harmoniji z božanstvom; bil je bližje vzhodu nego zapadu; videl je v nizvni vir človeške sreče. Masaryk je pozitivist, ki veruje v moč razuma, v njegov sklad s čustvi; kot socialist išče spas človeka v pravični ureditvi družbe, v skladu poedinčevih interesov z razvojem celote; je zapadnjak, ki ne beži od sveta, ampak se ravno tam, kjer so valovi najhujši, bori za svojo osebno resnico, za svojo življensko filozofijo. In filozofova žena? Gospa Tolstojeva je imela mnogo težje itališče nego gospa Masarykova. Žena je z zelo razvitimi praktičnimi raz-

Dne 24. majnika bodo vojni poškodovanci stražili vseh pet velikih vojnih pokopališč ob Soči vso noč in na petih kraških vrhovih, kjer so bili najljutejši boji, bodo vso noč gorele velikanske grmade in s svojimi plameni slavile spomin zmagovitih žrtev.

Takšna bo »kraška šagra«!

Gotovo ga ni človeka na svetu, ki bi hotel Lahom odrekati pravico, da na kar najslovesnejši način proslavljajo svoje mrtve, ki so padli v boju za njihovo stvar, ali vendar ga ni vsaj tu doli med nami našega človeka, ki bi mu ob vseh takih svečanostih ne stiskal srce neki poseben občutek, bridek in grenak, ki ni srd, ki ni mržnja, ker srda in mržnje napram mrtvim ne poznamo, ki pa vendar kriči roko v pest in stiska zobe, da skrajša.

Pol milijona, pravijo, da jih je padlo in pol milijona in še več, trdijo, da je poškodovancev, pohabljenecv in invalidov! Poldrugo milijardo lir morajo na leto plačevati pokojnine tem pohabljenecv in invalidom! Velikanske žrtve na ljudeh, velikanske žrtve na blagu! In čemu je bilo vse to?

Tam, kjer je padlo tisoče in tisoče Lahov, tam so padli tudi tisoči naših ljudi. Saj je ni skoraj rodbine v našem narodu, saj je ni skoraj hiše, ki bi ne imela svojega mrlča ob Soči, na kraških goliščah, v brdskih gričih ali tam gori po bregovih od Sv. Gore do Krna. Padli so, kakor so padli Lah, drug drugemu so zabadali bodalo v meso, drug drugemu so parali telo z ročnimi grana-tami, grizli in klali so se kakor divje zverine. Čemu? Zakaj? Lah so pač vedeli, zakaj jih njihovi poveljniki gonijo v kraško skalovje, vedeli so, da gre za to, da se Italija za vselej polasti te zemlje, češ, ker je njena, ker je italijanska po svoji naravi, po svoji legi, ker jo potrebuje v svojo obrambo. Ali so pa vedeli tudi naši, zakaj naj se dajo ubijati? O, pri naših pa je bila stvar drugačna. Dočim so nam prej na naših primorskih tleh odrekli tudi najprimitivnejše pravice in dajali vso svobodo našim nasprotnikom in ošabnim pritepecem, sinovom »gospodskega naroda«, je v vojni kar hipoma postala ta zemlja popolnoma in edino naša in v najhujših trenutkih, ko se je najobčutnejše zamajala obramba, je do skrajnosti izčrpane branitelje zopet dvignil klic na obrambo slovenske zemlje proti dednemu sovražniku, tuju, ki stega svoje požrešne kremplje po njej. »Slovenci, ali boste dopustili, da se Lah polasti vaše slovenske zemlje! To je bil klic, ki je gnal naše ljudi ponovno in ponovno v mesnico, in padali so z zavestjo, da so branili svojo zemljo, svojo slovensko zemljo, dasiravno je bilo vse to le velika — laž! Bili so se in padali so za svoje trinože, za svoje tlačitelje, in ko je prišel konec, se je pokazalo, da vse njihove žrtve niso bile pitkavega oreha vredne, da je tisti, ki so ga gonili pred seboj, kakor lovec plaho zver, zmagal brez zmage in kot zmagovalec stegnil svojo roko nemoteno po tisti njihovi

mom in močnimi instinkti. Žena se nikdar ni dala teorijam prednosti pred življenjem. Trpljenje krščanskih mučenic ne poteka iz fanatizma za teoretično resnico krščanstva, ampak iz ženske čustvenosti, za katero obstoje vedno le vnaprejšne resnice. Zato je moral nujno nastati nesklad med Tolstojem in njegovo ženo, in posledica zadnjega konflikta je bila, da je starec zapustil svoj dom in se napotil v puščavo ter umrl na samotni železniški postaji...

Gospa Masarykova je živela v najlepši harmoniji s svojim možem in ves njun zakon je bil neprestano medsebojno izpopolnjevanje. Charlie G. Masarykova je potekala iz francosko-danske rodbine, ki se je aklimatizirala v Ameriki. Po veri in vzgoji je bila protestanka. V nasprotju s čustvenim, lirskim duhom katolicizma, je protestantizem intelektualno in praktično verstvo; v njem leži velika enostavnost, življenska neposrednost in samoobsebnost; zato je protestantizem manj metafizičen a bolj pozitivističen; bolj dejanje nego misljenje. Iz te duhovne podlage izvirajo strogi običaji v rodbinah in resna vzgoja otrok k poštenosti in resnicoljubnosti; taka vzgoja daje manj svetnikov a več resničnih značajev, več pristnih poštenjakov. Charlie Garigue je bila tip v takemu miljeju vzgojene žene; do konca življenja je ostala zvesta svoji vzgoji, resnicoljubna, pošte-

zemlji, ki so jo do temeljev napojili s svojo krvjo. Laž za laž!

Kako bi se potem človeku ne krčile pesti in bi se mu ne stiskali zobje!

In sedaj bodo slavili svoje mrtve in z njimi proslavljali svojo zmago, naše podjarmljenje!

Pol milijona mrtvih, pol milijona in še več poškodovancev, pohabljenecv in invalidov; seveda imajo pravico, da po svojih mrtvih in s svojimi poškodovanci, pohabljenecv in invalidi proslavljajo svojo zmago, tisto zmago, ki jim je dala pol milijona — sužnjev, pol milijona tistih, ki so se z nohti in zobmi branili njihovega gospodstva, ki so storili vse, kar je bilo v njihovih močeh, da bi nikdar nad temi kraji ne zaplapolala laška zastava in da bi nikdar ne ukazovala tod laška beseda.

Kraška šagra!

Zbrali so se naši fantje in naša kraška dekleta s slovenskimi trakovi na klobuku in na prsih, z zelenjem so okrasili plesišče in na visokih mlajih so plapolale slovenske zastave. Z narodno koračnico je prikorakala godba na veselišče, slovenska pesem se je glasila, in ko se je zaključilo, niso nikoli pozabili, kaj je dolžan »narod sebi«. Tako je bilo nekdanj. Sedaj pa prirejajo »kraško šagro« tisti, ki jim je slovenska zastava zločin, slovenska pesem greh in delo za narod veleizdajstvo. Naši kraški fantje pa bodo oblekli črne srajce in si nasadili črn fes na glavo, a naša kraška dekleta si bodo okrasila ptiči s italijansko trobojnico. Namesto slovenske pesmi se bo glasila fašistovska »Giovinezza« in ista godba bo igrala Memelijevo »Va fucir d'Italia, o straniero!«. — »Proč iz Italije, tujece«.

Tako bodo šli naproti »kraškim šagrovcem«, tako jih bodo sprejemali. Pozdravljali jih bodo »romanmentec«, po rimsko, z iztegnjeno desnico in klicali jim bodo: »Eja, eja, eja, alalal! Seveda, saj so oni tisti, ki so danes poškodovani, pohabljeni, invalidi, ker so na teh naših tleh prelivali svojo kri za naše odrešenje, za odrešenje našega slovenskega Krasa, za to, da se te naše slovenske zemlje zopet zedinijo s svojo materjo Domovino: Italijo!

Tisti naši možje in fantje, ki jim trohine kosti v tej kraški zemlji, pa bi se obrnili v svojih grobovih, če bi mogli, da bi ne gledali takega razdejjanja!

Zakopal bi človek obraz v te kraško zemljo in bi se razjokal od — sramu!

Poljsko pismo.

Warszawa, 15. maja.

(P.) — Ni preteklo ravno mnogo časa temu, ko je dobil človek utis, da stojijo boljševiške čete še zmiraj pred Warszawo. Sicer so pomnožene policijske patrulje in vojaški oddelki res že izgnili iz ulic glavnega mesta, vključ temu kaže Warszawa še vedno toliko živahnega političnega življenja, da prehodna doba in konsolidacija poljske ljudovlade še vedno nista končani. Najprej volitve v

sejm in senat, ki so prinesle Poljakom toliko razočaranj, umor prvega predsednika, različne demonstracije za in proti sedanji parlamentarni večini, vse to daje Warszawi značaj živahnega središča, ki ga pretresa strastna politična borba med »levico in pravico«.

Tujec bi vpraševal po vzrokih tega hrupnega političnega boja, ki daje poljski toliko nepotrebnega dela. Sicer je ministrski predsednik Sikorski res bližji politični sorodnik prejšnjega predsednika republike Piłsudskega, vendar je njegova vlada v narodni državi odvisna od židovskih glasov, od glasov ljudi, ki predstavljajo poleg valutne drugo največjo skrb nove ljudovlade. Vendar se kaže preokret v notranji politiki še precej jasno. V času, ko se vodijo razgovori med parlamentarnimi skupinami narodovcev in skupino PSL (Witosevi agrarci), prihajajo od severa za današnjo opozicijo tako zaželeni in vzpodbujajoči glasovi državnega načelnika, ki je v svojih govorih na uradnem potovanju po poljskem Primorju odločno naglašal potrebo poljske večine v poljskem parlamentu. Značilno v tem pogledu so besede St. Wojciechowskega, ki jih je spregovoril dne 25. preteklega meseca: »Prej Poljakov ni mogoče vladati Poljske, brez odločne poljske večine ne bo mogoče privedi Poljske do blagostanja...« — Jasnno je, da današnja levica ni nikakor naklonjena temu pomembnemu preokretu. Zato se razširjajo iz njene središne vesti, ki trobijo radovednim čitateljem na ušesa vse mogoče novice o polomu bodoče koalicije, ki je nemogoča vsled razkola v Witosevi skupščini. Sicer je zavzemal predsednik agrarne stranke za vojvodstvo warszawsko Jan Dobski na kongresu dne 6. tm. popolnoma nasprotujoče stališče napram sestavi nove koalicije, vendar je treba v tem vprašanju počakati odločitve kongresa celotne stranke. Da pa je omenjena koalicija vendar še mogoča, jasno kaže članek »Piast«, oficijelnega glasila PSL, ki zavrača napade levičarjev: »Danes je prva naloga poljskega naroda, iz ozdravi svoje gospodarsko življenje. Narod sam hoče to, ker današnjih razmer ne more več prenašati. Ali moremo doseči to s pravico? Mogoče je in upamo, da se to zgodi. Na drugi strani pa smo prepričani, da tega ne zmoremo nikdar s pomočjo levice, ker srečavamo tukaj pri vsakem koraku zahteve po kolikor mogoče največji plači in najmanjšem delu. Hodili smo z levico polna štiri leta skupno pot, kaj smo dosegli, to vidimo! Precej jasna slika o poljskih razmerah! (Posebno če ima človek še curiško boro poročila pri rokah!) Tako se križajo različna mnenja o bodoči koaliciji vedno bolj. »Gazeta Warszawska« očita mištrskemu predsedniku Sikorskemu, ki je mnenja, da je zedinjenje obeh skupin na podlagi posameznih programov nemogoče in da v to zedinjenje tudi ne veruje, da hoče iz osebnih koristi preprečiti to koalicijo ter mu nalaga obenem tudi vso odgovornost za razvoj države, če se mu

strani večine in da ima prav le oni, kateri od raznih strani napadajo zbor njegove vere v resnico in pravico. Znane je, da so Masaryka razkričali za izdajalca naroda, ker je rušil nacionalistično romantiko in zidal narodnost na temeljih resnice in občečloveške pravosti, namesto na laži in političnem machiavellizmu. Masarykove ideje so postale popularnejše nego njegovo ime; razširili so jih njegovi učenci, vplivale so tudi na nasprotnike; ko je slavil 60-letnico, je dejal, da je zadovoljen z rezultati svojega življenja. Danes lahko rečemo, da ima mnogo zaslug na tem njegova Charlie, ki se ni ozirala na javno mnenje o svojem možu, ampak je čvrsto verovala v njegovo osebno resnico, v pravni pomen njegovega boja z nasprotniki.

Karakterizira jo njena skromnost. Nikjer se ni vsiljevala, nikjer ni hotela v ospredje. Ko se je poročila z dr. Masarykom, sta se nastanila v malem stanovanju na Dunaju. Tu je sama izvrševala vse posle, zraven pa študirala in podpirala Masaryka pri njegovem znanstvenem delu. Imela je čedno intelektualno kulturo. V razmeroma kratkem času se je naučila češkega jezika in je pozneje sodelovala pri nekaterih čeških listih. Dolga leta je dopisovala ameriškim listom o čeških razmerah.

Masarykova obitelj je živela v skromnih razmerah, vzlic temu pa je Charlie

Politične vesti.

to posreči. Sicer pa nam bo bližnja bodočnost položaj kmalu razbistrila.

Začetek maja je prinesel Poljski znova novo lice, to pot praznično, svečano: prvi in tretji maj, dva praznika dveh si nasprotujočih političnih taborov. Znan je po vsem svetu praznik socializmov, manj znan je drugi, ki pa je za Poljsko tem večjega pomena. Letos je bila proslava konstitucije 3. maja iz leta 1791. (prva konstitucija na evropski celini, druga, francoska, je nastala meseca septembra istega leta) iz dveh vzrokov tem bolj svečana. Že konstitucija sama, ki je prinesla Poljski pod kraljem Avgustom Šestim početek kmetijske svobode in konec znanega »liberum veto« pri kraljevih volitvah in ki je ves čas razdeljena Poljske vzpodbujala Poljake in jim dajala upanje na novo svobodo, zadostuje vsakemu zavednemu Poljaku, da proslavi njeno obletnico kolikor mogoče dostojno. Letos je bil ta praznik posvečen tudi odkritju spomenika J. Poniatowskega, poljskega narodnega junaka, ki se je na strani Napoleona boril za svobodo svoje domovine in njeno konstrukcijo ter v tej borbi izgubil svoje življenje (bitka pri Leipzig 1813). Pri odkritju spomenika — ki je čakal 91 let na svoje določeno mesto skrit v privatnem vrtu, ker ga caristična Rusija ni dovolila postaviti — je bil tudi maršal Foch, ki ga Poljaki slavijo kot svojega osvoboditelja in družega Poniatowskega. Že na poljski meji je bil imenovan od poljske vlade poljskim maršalom, odkoder je dospel v Warszawo pozdravljen in obširan s cvetjem kakor triumfator in resnični osvoboditelj. Značilno je za poljsko javno mišljenje, s kakšnim entuzijazmom so pozdravljale narodne množice svojega novega maršalka, značilno za poljsko zunanjo politiko, da pride Foch, francoski maršal, ravno 3. maja na Poljsko. Mnogo se je pisalo po inozemskih listih o tem obisku in ni zadnja tudi vest, da je prišel Foch pripravljat teren za vstop Poljske v Malo antanto. Vendar pa kaže ta obisk dosti jasno orientacijo poljske zunanje politike, ki temelji na stoletnih prijateljskih vezeh obeh narodov.

Palčki in vile

vabijo

na binkoštni ponedeljek ob
15. uri v
Narodno gledališče.

Sokolstvo.

Načelstvo Kola Jahačev naznanja, da se vrši vaja v jahanju v nedeljo ob 9. uri. Zbirališče ob pol 9. uri v Narodnem domu. Bratje, pridite vsi! Zdravilo!

obiskovala delavske, uradniške in druge v bedi živeče rodbine in jim prinašala jestvin, obleke, denarja... Ko je izbruhnila vojna, se je začela njena pot na Glogovo. Masaryk je odšel v inozemstvo; doma so ga proglasili za veleizdajalca in mu zaplenili itak skromno imetje. Dva sinova sta odšla na vojno, eden od teh — mlajši — je umrl. Hčerko dr. Alce so zaprli, druga hčerka je bila z očetom v inozemstvu. Zamislite si položaj te tihe, skromne žene in gospodinje, vajene živeti v družini in iz nje črpati življenjsko hrano! Bila je sama, samotna; »vleizdajalčeva žena« je bil njen uradni poklic. Usoda ji je namenila poln kelih trpljenja. Bila je iz njega s tiho udanostjo in močno vero v zmago resnice. Stanovanje so ji zastražili; okoli nje so se naselili detektivski in pazili na vsak njen korak. Pogosto je bila povabljenka k sodišču, kjer so jo zasliševali; ali gospa Masarykova je imela za avstrijski kriminal samo en odgovor. »Ne povem«. Praški cesarski namestnik ji ni dovolil, da bi se bila reselila na deželi; katoliški grof je bil v strahu, da bi se zbog človekoljubja zameril — Dunaju. Začela je bolehati vedno bolj, in ker ni imela premoženja, je morala stradati. Oni, za katere je imela nekoč toliko srčne toplote in blagih besed, ji niso mogli pomagati, saj so sami živeli v bedi. Prijatelji Masarykovega imena so ji osebno prinašali kruh. Bo-

lezen je postajala dan za dnem nasibnejša. Tiho, udano in dostojanstveno je trpela. Njen srce je bilo pri družini, njena vera je bila vtelesena v Masaryka, heroja narodne svobode.

Ko se je Masaryk vrnil v domovino kot prezident češkoslovaške republike in ko je bil slovesno vstoličen na starem praškem gradu, je bila njegova prva skrb, da po končanih slovesnostih obišče bolno družico svojega življenja. Neopazeno metežu odpeljal v Veslavin. Po tolikih letih, po takem trpljenju — kako radostno svidenje! V tej ljubezni je že bila zbrisana večna privlačnost moškega in ženske. Narava je odstopila svoje čustva duši. V trpljenju in duhovnem hrepenenju se je izkristalizirala spiritualna vez dveh bitij, ki ne spada več pod običajni pojem »krona«. To je najvišja točka, kamor dospeta mož in žena po izbojevanem boju, potem, ko sta v polni meri izvršila vse socialne in individualne dolžnosti.

Gospa Charlie G. Masarykova, soproga prvega državljanja svobodne domovine, se ni mogla izklopiti iz boleznih; njeno hiranje se je nadaljevalo po trdih zakonih narave, ki se ne dajo izprostiti. Nekaj časa je še vršila reprezentančno dolžnost, nato pa se je umaknila v tišino in se začela pripravljati na veliko pot v Neznano. Zadnje leto je prevladala živčna bolezen s svojimi najskrajnejšimi

rijo in Jugoslavijo vedno delala oviro bolgarska zahteva o neodvisni ali bolgarski Makedoniji, kakor hitro pa odpade ta zahteva, pade vse, kar nas je delilo, in ta zahteva pada danes po zaslugi Stamboljskega dan za dnem bolj. Vrata sporazuma med Bolgari in nami se vedno bolj odpirajo in ni izključeno, da bomo v doglednem času doživeli še ono, kar si vsak resničen Jugosloven najbolj želi — popolno, tudi politično združenje Bolgarije z Jugoslavijo. Politika Stamboljskega je sistematično namerjena proti temu končnemu izhodišču.

* **Položaj madžarske manjšine na Romunskem.** Znani romunski učenjak, zgodovinar in politik prof. Nikolas Jorga, ki je zadnje dni predaval v Pragi, je dal uredniku »Prager Presse« zanimive podatke o položaju Madžarov v Romuniji in o možnosti sporazuma med Romuni in Madžari. Madžarska propaganda se namreč z vsilo zaganja v sosedne države, češ, da zatirajo madžarsko manjšino in da skušajo izpodbiti tla celo tudi sedanji madžarski državi. Vse to je seveda od kraja do konca izmišljeno. Prof. Jorga pravi, da je sporazum med Madžarsko in Romunijo mogoč, a le pod pogojem, da Madžari odkrito priznajo sedanjo državno mejo, ki je z nekaterimi izjemami tudi nacionalna meja. Madžarska manjšina ima v Romuniji popolno politično svobodo. V zbornici imajo madžarski poslanci zelo radikalne govore, pa se nihče ne čuti tako prizadetega, da bi jih bil klical na odgovor. Državne šole, ki so bile poprej seveda čisto madžarske, so sedaj v posesti romunske države, toda njih madžarski ustroj je še ostal in ostane. Isto velja o ruskih šolah v Besarabiji, kjer se neprestano hujska proti sedanjemu sistemu v Romuniji, pa vendar nihče ne poseže vmes. Katoliška cerkev uživa vso svobodo. V zbornici se je nek romunski poslanec pritoževal, da se v madžarski cerkvi v Cluju hujska proti Romunom in da se je pela madžarska himna v slavo stare Ogrske. Takratni minister notranjih zadev Argentoianu je odgovoril na to interpelacijo: »To mi ni bilo znano, a če bi mi tudi bilo znano, bi bil prošil dotične osebe, naj bi zaprejo madžarske himne na javnem prostoru, da bi se videlo, da se mi zbog tega ne čutimo ogrožene.« Škof Szechenyi — Oreadeamar (Velikem Varadinu) je član madžarskega episkopata v Budimpešti. Nemoteno lahko potuje k svojim vernikom na Madžarskem, dasiravno madžarska vlada ni sprejela za 100.000 Romunov na Madžarskem niti enega romunskega duhovnika. Temešvarski katoliški škof Glattfelder je proglasil ekskomunikacijo čez oca, ki izvajajo agrarno reformo v smislu državnih zakonov, a vendar ga vlada radi tega ni klicala na odgovor in je mogel mirno zapustiti Romunijo ter zasesti škofovsko mesto na Madžarskem. Sedanji madžarski ministrski predsednik grof Bethlen ima v Romuniji velika posestva, da pa bi si zaščitil imetje, kliče na pomoč Zvezo narodov. Madžari vedno in povsod propagirajo vzpostavitev takozvane mile-

nijske Ogrske, dasi ta Ogrska ne spada v današnje dobo, ampak je srednjeveški ostanek habsburške države. Tudi krona sv. Stefana ni narodna krona, marveč jo je podelil papež edinole v namenu, da bi pridobila katoliški cerkvi več vernikov. Sedanja Madžarska ima vse pogoje za uspešen razvoj. Njena največja skrb bi morala biti, da bi si pridobila pot na morje. Zato pa bi bila morala iskati prijateljskih zvez z Romunijo in Jugoslavijo. O Horthyjevem režimu sodi prof. Jorga, da je vmes tudi mnogo osebnega oportunitizma. Bivši avstrijski admiral je lahko zadovoljen, da je postal nekronani kralj Madžarske, ki ima za pomočnika nadvojvodo Jožefa. Na račun vzpostavitve stare Ogrske živi cela vrsta parazitov, ki eksploatirajo vse druge sloje. Z madžarskim ljudstvom je sporazum mogoč, z oligarhijo parazitov pa je popolnoma izključen.

* **Grofa Bethlena obljube.** Madžarski min. preds. grof Bethlen je poskušal v Rimu in Parizu izigrati malo proti veliki antanti in izvabiti od velike antante podporo. Toda zlasti v Parizu so mu prav odločno odmignili in mu celo zagrozili z reparacijskim kontrolorjem, če se ne bo Madžarska držala obveznosti iz mirovnih pogodb. Zato je grof Bethlen obljubil največjo štednjo, obljubil, da bo ugodil vsem zahtevam velike in male antante in tudi, da je Madžarska pripravljena svojo sedanjo obliko vladavine spremeniti in jo nadomestiti z demokratsko vlado. Mala antanta gleda skeptično na te obljube in zahteva kot predpogoj vsa druga nova demokratsko vlado na Ogrskem.

* **Pogajanja med Poljsko in Turčijo.** S turške in poljske strani se oficijelno poroča, da se v petek sestanajo zastopniki obeh držav v svrhu posebnih pogajanj glede obnove diplomatskih, konzularnih in komercialnih odnošajev med Poljsko in Turčijo.

* **Sanacija Avstrije ogrožena.** V Seiplovih načrtih o sanaciji avstrijske republike se pokaže vsak čas kaka nova luknja. Pogoji za uspešno sanacijo so bili: stabilizacija krone ter uravnoteženje proračuna in tržnih cen. Stabilizacija krone je res uspešna, vse drugo pa je splavalo po vodi. Proračun izkazuje velike vrzeli, tržne cene pa vedno rastejo in so že v maju prekorčile najvišjo točko, ki so jo dosegle lansko leto in katero so takrat nazvali katastrofalni višek. Indeks je 5-7%, s čimer so bile draginski doklade državnih namestencev povisane za mnogo in mnogo milijard. Nadaljne milijarde bo požrla nova regulacija plač, ki se ravno kar pripravlja in s katero Seiplova vlada lansko leto še ni računala. Velik fiasko je doživela vlada z monopoli. Tobačni in solni monopol sta prinesla v državno blagajno skoraj za 2 milijona manj kot je proračunal Seipel s svojimi finančnimi strokovnjaki. Seiplov začetni optimizem je bil kratkoviden in ima že težke posledice kakor njegova površna in enostranska politika sploh. Sanacijski načrt je že danes resno ogrožen.

zgolj v otrocih, ampak tudi v možu, čigar ideali so prevečali vso njeno notranjost. Bila je velika in ljubezni in modrosti v skromnosti. Bila je iskrena in resnično ljubeča. Mi »moderni« (?) ljudje se opajamo z najrazličnejšimi umskimi in čutnim dražili, pa docela pozabljamo, da je istinito samo to, kar je enostavno, da resnica ne zahteva učenih glav, da življenje ne potrebuje duhovitih teorij. Največje resnice so povsem preproste in največja lepota je še vedno v prirodi. Vse moderne tovarne ne morejo izdelati niti ene vijolice, ki bi rasla in živela svoje tiho življenje. Človeštva ne bodo odrešile nove metafizične teorije, ampak ga bodo povzdignile preproste, jasne besede. Besede o tem, da smo vsi ljudje — ljudje: naslovi, bogastvo itd. pa so zgolj samice, ki jih menjamo in ki niso zrasle z nami.

Meni se zdi, da živijo v ženi bolj nego v moškem velike, enostavne življenjske resnice in zato bo žena kljub pomanjkanju genialnosti storila več za poduhovljenje človeka — mesenega bitja, kakor bodo storili moški.

Suhi podatki, ki sem jih zbral o življenju gospe Masarykove in ki so mi služili za analizo njenega značaja, potekajo iz posmrtnih življenjepisov v čeških listih. Človeška konvencionalnost zahteva, da govorimo o mrtvih le dobro, tem bolj, če jih obdaja gimb visokega dru-

posledicami. Umrla je v krogu svoje rodbine. Pogreb je bil na njeno in prezidentovo željo tako skromen, kakor je bilo skromno življenje. Navadna rakev in par konjev... Za rakevijo pa prezident z ostalo rodbino in nato izbrani zastopniki države. Zastopniki vseh političnih plasti: tudi Nemci in komunisti. Tako se je v Lani končala pot njenega življenja.

Življenje človeka je ogromna skala pristvočloveških tonov, ki ustvarjajo neštete melodije, izražajoče zdaj tragos, zdaj smeh. In ravno žensko srce je bogato na teh melodijah: od najnižjega tona animalnosti do najvišjega tona človečnosti, kjer se smrtinikovo čelo dotika božanstva. Ze v samem materinstvu se stopnjuje animalnost do visoke pesmi nebeške ljubezni. Maupassant je v svojem znanem romanu »Ženino življenje« analiziral svet navadne žene, ki se vrti na osi spolnosti in ki črpa svojo življenjsko modrost iz razočaranj spolne sebičnosti. V to vrsto spada največji del žepstva. Stopnjo višje stoji žena — mati. Žena namreč, kateri je materinstvo več kot navadna fiziološka in družinska funkcija. Nadaljno stopnjo zavzema žena bojovnica. Žena, ki se poleg vseh svojih dolžnosti bori za lasten ideal. Vrhunec zavzema mati genija.

Charlie G. Masarykova je bila ženamati. Njeno materinstvo se v življenju

Bonar Law v Parizu. Nasproti vsem nekaterim listov, da je prispel angleški min. preds. Bonar Law dne 16. tm. v Pariz le iz zdravstvenih razlogov, pravi »Matin«, da se bo najbrž pri tej priliki sestal tudi s Poincarejem in razpravljal z njim o reparacijskem in drugih vprašanjih, ki so s tem v zvezi. Bonar Law ostane v Parizu do 24. tm.

Angleško-ruski konflikt. V angleški politični javnosti se živahno razpravlja o rešitvi angleško-ruskega konflikta. Zanimive so razprave v zbornici. Državni podtajnik v ministrstvu zunanjih zadev Mac-Neil je dejal med drugim: »Misel, da se bodo sedanja nasprotja končala z angleško-rusko vojno, je smešna. Anglija si želi, da bi ohranila kolikor mogoče harmonične stike z vsemi narodi, pa tudi z Rusijo. Angleški trgovinski krogi pa so mnenja, da bi odpoved angleško-ruske trgovinske pogodbe ne imela škodljivega vpliva na britansko trgovino. Rusija se itak ni nikdar držala dogovorjenih obveznosti.« — Lloyd George je izjavil, da je treba to vprašanje reševati povsem mirno. Nato se je dotaknil načina ruske propagande in je dejal, da v tem oziru ni razlike med carizmom in boljševizmom. Boljševizem se polagoma razvija v ruski imperijalizem. Od 1. 1914 so ultimati na slabem glasu, ker so povzročili največjo katastrofo v človeški zgodovini. Naj bi imela britanska vlada v tem slučaju več sreče. — Asquit se je bistveno pridružil mnenju Lloyd Georgea in je dejal, da bi ne bilo pametno, ako bi vlada prekinila zadnjo nit, ki veže Anglijo s sovjetsko Rusijo. Krasinov prihod v London naj vlada izrabi za to, da doseže sporazum z Rusijo.

Dnevna kronika.

Bojkotne okrožnice proti naprednim denarnim zavodom, trgovcem in obrtnikom napoveduje zadnji »Slov. Gospodar«. Ne bo tudi tokrat nič zaleglo, gospodje! Kolikokrat ste že poskušali z ogabnim sredstvom gospodarskega bojkota, pa se vam je vedno ponesrečilo, kvečjemu ste podprli — in to tudi zdaj delate — nemške in nemškutarske zavode in trgovce. Soliden napredni trgovec in obrtnik pa bosta še tudi za naprej vedno imela svoje odjemalce — tudi iz vrst klerikalnih ovčic, ki gredo tudi raje tja, kjer so dobro postrežene. Zato pa: napredni slov. trgovci in obrtniki, solidno postrežbo in vsa bojkotna gonja klerikalcev vam ne more nič škodovati.

Naša pomoč gladujočim v Rusiji. Te dni se je vršil v Beogradu občni zbor Narodnega odbora za pomoč gladujočim v Rusiji. Iz poročila funkcionarjev je razvidno, da je odbor zbral 4.163.570 D. Odbor je 11 v direktni zvezi z Nansenovo organizacijo. Ko mu je bila nakazana prehranjevalna cona, je nakupil v Carigradu in Romuniji 40 vagonov prvovrstne moke, 2 vagona sladkorja, 2 vagona mila in 300 zabojev kondenziranega mleka. Vse to je bilo odpravljeno v Južno Ukrajino, kjer je bila odboru dočetična cona Aleksandrovsk v Zaporozju. Tu je odbor postavil 2 veliki kuhinji s skladišči, kjer dobiva hrano 24.500 oseb na teden. Na ob-

žabnega položaja. Znano je, koliko dožbrega so naštevati listi o raznih avstrijskih vojvodinjah, o katerih nam sedanji memoarji pripovedujejo zgodbe a la Boecacio. Gospa Masarykova je živeła vse do zadnjega časa v skromnih razmerah, zato nimam povoda dvomiti o pristnosti njene dobrote in poštenosti. Vsi podatki kažejo toploto in lepoto dobre ženske duše. Ne cenim svetništva, ker je tak človek cvet, ki cvete in izgine samo zase. Selipsihizem je nezdrav. Cenim človeka, ki gre skozi labirint malih slabosti k idealu Dobrega. Zlo je potrebno. Kdor trdi, da ni slab, je hinavec in škodljiv drugim, enak onemu, ki sploh zanika element dobrote v človeški notranjosti. Vse naše življenje je destilacijski proces. Kar je dobrega, se zgoščuje na dnu »časne nesmrtnosti«, slaba, umazana voda pa odteka. Glavno je, da je v našem življenju vedno več masivne, strjene snovi, da smo vedno bližje nedosežnemu vzoru. Življenje ni nikdar istovetno z idealom, pot k dobremu je vedno premikanje distance med idealom in resničnostjo. Blagor človeku, ki zapusti za sabo sled harmonije med življenjem in idealom, dobroto in lepoto! Mislim, da je to sled zapustila znana Neznanka, čije senči se klavijam.

čnem zboru se je mnogo razpravljalo o nadaljevanju akcije, ker čez 400.000 ljudi še vedno trpi glad. Tajnik Jovanović je omenil, da je tudi vlada podpirala odbora stremljenja. Uredništva listov so zbrala približno 250.000 D. Smernice za nadaljnje delo se bodo določile na prihodnji seji. Predsednik Narodnega odbora za pomoč gladujočim v Rusiji je bivši skupščinski predsednik in poslanec dr. Ivan Ribar, ki namerava odpotovati za dobro več mesecev v Južno Rusijo.

Podeželska društva, ki razpolagajo z gledališkim odrom in žele, da jih preko poletja poseti mariborski Ljudski oder, naj se obrnejo tozadevno na pisarno Ljudskega odra v Mariboru, Kazina.

Sprejemanje železnega avstrijskega drobiža na poštah ukinjeno. Po odloku ministrstva pošte in telegrafa št. 26809 od 4. maja t. l. ne smejo pošte več sprejemati železnega avstrijsko-ogrškega drobiža po 20 vinarjev, ki je bil doslej izenačen s 5. parskim kovanim novcem. Morebitne pritožbe proti tej odredbi naj pošljejo stranke generalnemu inšpektoratu ministrstva financ v Beogradu.

Gospodinj, Vam to velja! Ostanite si domačem blagu in zahtevajte pri trgovcu le testenine »Pekate«. So najcenejše, ker se zelo nakuhajo.

Sanatorij za železničarje. Beograjski listi poročajo, da je prometno ministrstvo nakupilo v Vrnjačkoj Banji dvoje poslopij, kateri bosta preurejeni v sanatorij za železničarje. Tak sanatorij bo urejen tudi v Paliću pri Subotici, kjer je poslopje za sanatorij že kupljeno in bo še tekom letošnjega leta preurejeno.

Invalidska potrošačka zadruga. Te dni se je vršil v Beogradu zbor invalidov, na katerem so bila odobrena pravila za invalidsko potrošačko zadrugo, v kateri bodo dobivali invalidi življenske potrebščine po znatno nižjih cenah.

Dobrovoljačka banka d. d. u Zagrebu, podružnica Suhopolje. Na letnem občnem zboru Hrvatske kreditne banke dd. Suhopolje zaključena je fuzija z Dobrovoljačko banko dd. u Zagrebu. Dobrovoljačka banka napravila je dobro izbiro pri prevzetju tega zavoda tembolj, ker so baš v tem okolišču kolonizirani dobrovoljci, ki bodo v svojem poslovanju in denarnih transakcijah navezani na svojo ekonomsko ustanovo. Področje Suhopolje je obenem izvozni kraj za žito, kar nudi pripravno polje za resno delovanje.

Smrt četnika Petra Mrkonjića. V Prijedoru v Bosni je umrl 10. tm. Laja Jovo Gjujić-Malenica, bivši četnik velikega kralja-osvoboditelja, s katerim se je boril kot bosanski ustaš. Kakor znano, je takrat pokojni kralj nosil imo Petar Mrkonjić. V njegovih vrstah se je borilo tudi par Slovencev, od katerih še živi v Ljubljani A. Toman.

Operoka rodoljuba. V Podgradu v Istri je nedavno umrl notar g. Tomo Šorli, vrl rodoljub, zapustil svoje premoženje po polovici Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani in enaki družbi za Istro.

Projekt za zgradbo tvornice za aeroplane. V ministrstvu vojne in morarstva je bilo te dni sproženo vprašanje zgraditve tvornice za aeroplane. Tvornica bi imela skrbeti istotako za gradnjo kopnenih kakor pomorskih letal, aeroplanov in hidroplanov. Tvornica bi bila v rokah privatnikov, investiran pa bi bil samo domači kapital. Vojni ministrstvo bi se obvezalo zagotoviti tvornici stalno naročanje. Vojni minister je stopil v stike z našimi industrijalci in pričel razgovore posebno s tvornico vagonov in lokomotiv v Slavonskem Brodu. Ta firma je imela že poprej izgotovljen projekt za postavitev take tvornice, ni ga pa mogla udeležiti, ker ji je država dolžna 18 milijonov dinarjev. Ako bi se vojno ministrstvo ne sporazumelo z našo industrij, potem bi se poizkusila iz Nemčije na račun vojnih reparacij dobiti taka tvornica, ki bi bila v državni režiji. Kar se tiče mesta tvornice, prireja v prvi vrsti v poštev Novi Sad, ki je itak že središče naše avijatike.

Volitve v pokrajinske zbore Istre, Trsta in Furlanije. Italijanski listi poročajo, da bodo tekom letošnjega poletja razpisane volitve v pokrajinske zbore novih italijanskih pokrajin Istre, Trsta in Furlanije. Nove province so, kakor je znano, tako razdeljene, da naši ljudje nikjer ne bodo prišli do pravega izraza.

Novi petrolejski vrelec. V selu Tomaževu blizu Velikega Bečkereka se je na posestvu kmeta Vladislava Petraša

pojaval petrolejski vrelec. Zadeva je prijavljena oblasti, ki bo odposlala posebno komisijo, da ugotovi kakovost petroleja, ali bi se izplačalo vrelec nadalje eksploatirati.

Iz žalosti za umrlo ženo je pred par dnevi izvršil bogat kniet v Rumunski pri Novem Sadu, Mihajlo Kovač, samomor. Pred dvema tednoma mu je nenadoma umrla njegova mlada žena, s katero je bil še le par tednov poročen. Od tega časa je bil ves pobit ter ni šel iz sobe. Pred par dnevi pa so ga našli v sobi s prerezanim vratom. Prepeljali so ga nemudoma v bolnico in je upanje, da mu še rešijo življenje.

Volitve uprave fonda beograjskega vseučilišča. V torek so se na beograjskem vseučilišču vršile volitve uprave fonda siromašnih študentov. Agitacija je bila strašna, glavna borba pa se je vršila med radikali in demokrati. Radikalni študenti so napeli vse sile, da bi porazili demokratske. Posebno »Balkan« je hujskal radikalno akademično omladino, naj se bori za »sveto srbsko stvar proti jugoslovenstvu«. Rezultat glasovanja je sledeč: radikali 437, demokrati 428, komunisti 311, republikanci 195, in zemljoradniki 50 glasov. Ker pa so radikali prepozno vložili listo, ni bila potrjena in tako niso pri razdelitvi mest prišli v poštev in so bili izvoljeni le demokrati (6), komunisti (6) in republikanci (2). Po končanem glasovanju so priredile razne skupine manifestacije po mestu. Prišlo je tudi do manjših incidentov, posebno s komunisti. »Balkan« je vsled radikalne nesreče zelen od jeze.

Značilne obsodbe zagrebških navijalcev cen. Pred zagrebškim sodiščem je v teku cela vrsta tožb radi navijanja cen. Vsem prednjačijo mesarji, ki so prodajali drugovrstno meso za prvovrstno. Razprava proti mesarjem bo te dni dovršena. V sredo je izreklo zagrebško sodišče značilno sodbo v razpravi proti nekemu zagrebškemu peku, ki je prodajal manjši in lažji kruh, kakor je predpisano. Obsojen je bil na mesec dni zapora, pogojno na eno leto in 5000 Dinar globe. To je prvi slučaj, da je bil navijalec cen obsojen na pogojno kazen. Nedvomno bodo take kazni več zalegle, kakor pa še tako visoke globe, katere lahko premetenji navijalci zopet zvale na konsumente. Radovedni smo le, kedar bodo naše oblasti mariborskim mesarjem stopile na prste.

Škandal z našimi optanti iz Madžarske. Več naših družin, naseljenih na Madžarskem krog Budimpešte, se je poslužilo opetijske pravice ter zaprosilo za naše državljanstvo. Naravno je, da so se morale te družine po rešitvi opetijskih prošenj izseliti in naseliti v naši državi. Ministrstvo agrarne reforme, ki bi bilo moralo skrbeti za naselitev teh ljudi, ni storilo ničesar; komaj tedaj, ko so bili naši ljudje v naši državi, so na hitro roko določili, da kolonizirajo te optante v Macedoniji, pred vsem na Ovčjem polju. Dodelili so jim res zemljo — toda drugega nič. Ljudje so prišli na golo pustinjo, kjer ni bilo ne strehe, ne orodja in sploh ničesar. Da ne morejo živeti kot zajci na praznem polju, je naravno, zato beže na vse strani in se pripravljajo na zopetno vrnitev na Madžarsko, če vlada zanje ne poskrbi. Slavna radikalna vlada pa, mesto da bi pomagala tem revežem laže po svojem časopisju, kaj vse je storila zanje in opisuje njihovo življenje tako, kakor da bi živeli v raju. Tudi to je lep dokaz radikalne lažnjivosti, malomarnosti in gnilobe, ki se prav nič ne razločuje od tistih lastnosti naših klerikalcev, ki so sedaj zlezli z radikali tudi formalno pod isti kloбок in so torej za vsa njihova dela soodgovorni.

Angelj miru v Beogradu. V nedeljo zvečer je prišla v Beograd neka Kata Krajevič iz Gline, ki je izjavila novinarjem, da ji je zapovedal Bog, naj se sestane z dr. Korošcem in zastopniki drugih ver, zlasti z muslimani, da vsem skupaj sporoči željo Boga: Sporazum Srbov, Hrvatov in Slovencev ter dobri odnosi s sosedi. Če se to izpolni, bo prišlo v deželo blagostanje, kakoršnega nikdo ne pomni, padal bo dež in zemlja bo dobro obrodila. To je pripovedovala tudi že po Hrvatski, v Zagrebu, in sedaj je prišla, da pove to celokupni vladi. Najprej se bo sestala s Korošcem. Odgovornost za resničnost te vesti prepuščamo zagrebškim listom, iz katerih smo to vest posneli.

Gozdni požar na otoku Rabu. Dal-

otoku Rabu uničil nad eno tretjino občinjskih gozdov, nazvali Kalifront. Pri požaru je zgorelo več sto vagonov posekanega lesa, večinoma zasebna last otočanov. Prebivalstvo otokov trpi vsled požara ogromno škodo. Kako je požar nastal, še ni pojasnjeno. Na otoku je vladala velika suša in ni izključeno, da je ogenj nastal od kakega cigaretnega ogorka.

Poljski delavci iz Češkoslovaške za Francijo. »Journal des Debats« poroča, da sta francoska in češkoslovaška vlada sklenili pogodbo, glasom katere stavi Češkoslovaška Franciji večje število poljskih delavcev na razpolago.

Papeževa doslednost. Ko so boljševiki nedavno umorili katoliškega prelata Butkiewicza, je na papežev migljaj ves katoliški svet protestiral proti sovjetskemu krvološtvu. Ko pa je bil te dni umorjen sovjetski diplomat Vorovski, je papež poslal sovjetski vladi v Moskvo svoje sožalje!

Upton Sinclair zaprt. Znani ameriški pisatelj Upton Sinclair, ki je nedavno tožil bivšega avstrijskega ministrskega predsednika Hussareka radi razžaljenja časti, ker ga je napadel radi nekega spisa, je bil te dni v New Yorku aretiran. Sinclair se je v zadnjem času zavzemal za to, da bi ameriška vlada priznala sovjetsko Rusijo. Radi tega so ga ameriški listi ljuto napadali. Zatrjuje se, da je v zadnjem času nastopal v političnih vprašanjih tako, da je postal nevaren obstoječemu družabnemu redu.

Kralj železnice umrl. V Sanmartinu na francoski Rivieri je umrl pred par dnevi znani ameriški milijarder George Jay Gould, imenovan kralj železnice. Gould je že dalje čala bolehal in se je zdravil na francoski obali. Zdravniki so njegovemu življenju že davno napovedali konec.

Poletni čas v Franciji. Francoski parlament je sklenil s 313 glasovi proti 246 glasovom, da se tudi letos uvede poletni čas.

Rodbinski shod. Na Češkem živi starodavni rod Pejši, ki šteje danes približno 100 družin, razseljenih širom Češke in pripadajočih raznim socialnim vrstam. Sledovi tega rodu segajo v dobo Václava IV., ko so Pejši bivali v Sedlčanih. V ta kraj so sedaj sklicani vsi Pejši, da se spoznajo med seboj in da osnujejo rodbinski arhiv. Sklicatelj se povablja k temu nenavadnemu shodu več znanstvenih društev, ki bodo ob tej priliki izvedla antropološka, sociološka in medicinska raziskavanja, ker se pač le redko zgodi, da bi se sestali številni potomci starodavne rodbine. To je tudi prvi shod te vrste na Češkem.

Opatica — vlomilec. V osijeških listih čitamo sledeči zanimiv dogodek, ki se je odigral te dni v neki vasi v našickem okraju. K nekemu tamošnjemu bogatemu mlinarju je prišla pobožna opatica ter ga prosila za dar za neko humanitarno ustanovo. Ker je bilo že mračno, ga je naprosila tudi za prenočišče. Mlinar je ugodil njenim prošnjam ter ji ponudil lepo sobico v prvem nadstropju tik svoje spalnice. Med tem, ko je pobožna opatica skupno z mlinarjevo družino večerjala, se je skrival v njeni sobi pod posteljo nek mlinarjev nastavljenec, hotel mladi opatici ponoči ponuditi svojo ljubezen. Po večerji je prišla opatica v svojo sobo ter se začela slačiti. Pod posteljo skriti mlinar se ni malo začudil, ko je opazil, da nosi opatica pod svojo haljo — moško obleko. Ves prestrašen pa je postal, ko je navidezna opatica potegnila iz žepa ogromen samokres, ga pregledala, če je nabit, nato pa stopila k oknu ter zažvižgala. Od zunaj se je zaslišal enak odziv. Kmalu nato je opatica potegnila izpod sukne pleteno lestvo ter jo spustila skozi okno. Sedaj je skriti ljubimec spoznal, da ima opraviti z nevarnimi roparji, ki hočejo napraviti ponoči obisk pri mlinarju. Med tem, ko je pomočnik opatice-roparja plezal od zunaj po lestvi, je mlinar tiho splezal izpod postelje ter nič hudega slutečega roparja zgrabil za nogo in ga strmoglavil skozi okno. Na krik so prihiteli ostali mlinarjevi ter našli pod oknom enega roparja mrtvega, drugi pa, ki je plezal po lestvi ter bil že precej visoko, si je zlomil obe nogi. Poklicano orožništvo ni moglo dognati, kdo sta zasačena roparja. Pri mrtvem niso našli nikakih listin, oni pa, ki si je zlomil nogo, ni hotel ničesar izdati. Preiskava ni mogla dognati, če so bili pri stvari udeleženi še kaki drugi tovariši razen zasačenih dveh.

Dopisi.

Slov. Bistrica. Kakor se nam poroča od tukajšnje klerikalne strani same, pošljata iz Slov. Bistrice v »Stražo« dopise, v katerih se na skrajno lažnjiv način blaži tukajšnje naprednjake, kaplan Strinšek in dekan Cerjak. Seveda je pod našo častjo, da bi na lažnjiva obrekovanja teh dveh dopisnikov odgovarjali, smatrali smo pa za potrebno povedati, kdo je duševni oče teh lažij, da bodo poznali Slovenjebistričani lažnjivi karakter dopisnikov tudi osebno. Kaj s tem zasledujeta? Ničesar drugega: Domišljujeta si, da bosta s tem večnim obrekovanjem in hujskanjem, s katerim je začel svojo »karijero« v Slov. Bistrici osebno dekan Cerjak, ubila smotreno kulturno delo, katero vrše slovenjebistriški naprednjaki z vso požrtvovalnostjo vsa zadnja leta. To je prozoren in malo časten namen teh dveh dopisnikov pri njunem delu. — Narodnjaki slovenjebistriški, smatrali smo za potrebno Vas na to opozoriti.

Kozje. Kozjanski kaplan ustanavlja s pomočjo nekega klerikalnega privandranega agitatorja v našem trgu Orle, zavaja nevedno šolsko dečo in jo vpisuje brez dovoljenja starišev med člane. Vprašamo šolsko oblast, ali je dovoljeno, da ta božji namestnik zastruplja nedolžne otroke s svojimi politikujočimi nazorji? In stariši! Vam je po volji, da se Vaši otroci uče mesto verouka le sovražstvo do bližnjega? Svetujemo g. dekanu, da pošteno prime svojega namestnika za ušesa s primernim poukom o dolžnostih njegovega poklica. — Kaplanu primerno neotesanost moramo imenovati njegovo naročilo otrokom, da pobirajo med službo božjo po trgu prispevke za Orle od vseh tržanov. Ali ni v Kozjem ničesar nujnejšega kot družabnost razdirajoča kaplanova politika? Če hočete izzivati, smo pripravljeni, da se Vas otresemo. Za danes Vam svetujemo, da se brigate le za Vašo službo, kar je za Vas potrebno, drugo pa pustite na miru. Privandranemu agitatorju pa nujno svetujemo, da pobere šila in kopita in po bližnjici odrine tja, odkoder je prišel, sicer bomo segli po samopomoči. Tržan.

Celjske vesti.

Kulturne in narodne prireditve v Celju. Šola šolskih sester v Celju vprizori s sodelovanjem deške okoliške šole v soboto dne 26. tm. ob 8. uri zvečer in na nedeljo dne 27. tm. ob 3. uri pop. v velikih dvorani Narod. doma mladinsko igro »Pogumni Tonček v kraljestvu vila«. Čisti dobiček se vporabi v šolske namene. Koncem junija nastopi mestna osnovna šola v mestnem gledališču z igro, koje čist dohodek je namenjen za šolsko knjižnico. — Za 3. junija pripravljajo veličastni odsek Jugoslovenske Matice veliko ljudsko slavnost, ki naj bi združila narodno čuteče prebivalstvo cele savinjske doline.

Nov vodovodni red za Celje se je odobril v zadnji občinski seji ter določuje sledeče pristojbine: na vodarini se plačuje v mestu 12%, v okolici 16% hišne najemnine. Vrh tega se mora doplačati še diferenca med vodarino in faktično uporabljen vodo, ki se ugotovi z vodomermom. Pristojbina za vodo znaša 15 para od kub. metra. Pavšalni zneski so sledeči: za pisarne, komptoir, trgovske in gostilniške prostore od 10—20 D, za obrtna obratovališča s stroji za kub. meter 15 para, ozir. kot letni minimum 45 D. Za kopačo kad se plača 30 D. škroplino 20 D, klosot z vodo 10 D in za pisar 5 D, za hidrant 25 D, za konja in govedo pri zasebnikih 8 D, za vsak voz 10 D, za avtomobil 20 D, pri gostilničarjih, živinskih trgovcih in mesarjih za meter jaslji v hlevu 25 D, za drobnico 1 D, pri stavbah za kub. meter zazidanega prostora 30 para, za kvadratni meter podstrešja 15 para. Pristojbina za izposojevanje vodomera znaša 8—25 D.

Sport.

ISSK Maribor naznanja, da nastopi v nedeljo dne 20. tm. popoldne v tekmah napram Amaterjem, Dunaj ter Rapidu, Gradeo, s svojim prvim moštvom v dveh oddelkih, v sestavi s tukajšnjim SK Rapid. — Cenjeno občinstvo opozarjamo na te tekme, kateri bode ta nudili prvovrstno nogometno igro, ter vabimo k številni udeležbi. Igralo se bode ob vsakem vremenu. — Odbor.

Komunalna politika.

Mestna aprovizacija. — Pravočasna preskrba žitaric in kuriva.

V vseh večjih mestih je zlasti med in po vojni postalo običajno, da mestna občina preskrbi revnejšemu prebivalstvu cenejša živila in kurivo. Vsaka večja občina ima danes svoj aprovizacijski odbor ali odsek. Tak odsek obstoja tudi v Mariborskem občinskem svetu, vendar pa o njem doslej nismo mnogo slišali, ker je skoraj ves čas spal spanje pravičnega. Razen ponesrečene mesnice in par komadov jaje, ki jih je stavila na razpolago neka tukajšnja izvozna trdka, doslej pravzaprav ni ukrenil — vsaj javnosti o tem ni ničesar znano — nič. O priliki krize v občinskem svetu je bil izvoljen nov odsek, kateremu je poverjena naloga aprovizacije. Isti odsek upravlja obenem tudi vse agende, ki se tičejo tržnega nadzorstva, mestne klavnice, obrtnih in trgovinskih zadev ter takozvane premogovne komisije, o kateri smo zvedeli še le nedavno iz neke izjave v občinski seji. Da so ti odseki lahko pravi blagoslov zlasti na revnejše ljudstvo, dokazujejo druga mesta, n. pr. Zagreb, kjer zalaga revne sloje s cenejšo moko, krompirjem, zelenjavo, mesom, kurivom in vsemi vsakdanjimi potrebščinami ter pri tem ugodno vpliva na cene na trgu, kjer jih drži na primerni nižini in občinstvo ni izročeno tako slepo vsakemu oderuhu, kakor na primer pri nas v Mariboru, kjer ta odsek doslej sploh še ni deloval.

Ne bomo razpravljali o tem, komu je pripisovati krivdo, da mariborska aprovizacija ne funkcionira, kakor bi lahko in kakor bi bilo želeli, povdariti hočemo samo potrebo pravočasne preskrbe zalog. Aprovizacija more biti uspešna le tedaj, če se preskrbi z blagom v času, ko je dobljeno blago najcenejša, ne pa šele tedaj ko je povpraševanje po blagu največje in so cene najvišje, blago pa večinoma že v rokah prekupčevalcev in verižnikov.

Popolnoma priznavamo, da to ni lahko naloga, treba je mnogo požrtvovalnosti in truda, da se to izvede, toda z malo dobre volje merodajnih činiteljev se lahko vse napravi. Samo za en mesec naj izgine ogabna vsakdanja politika iz občinske dvorane, občinski svet naj se zave svoje naloge, ki mu jo nalaga skrb za revnejše sloje prebivalstva zlasti v času današnje draginje in tudi Maribor bo lahko ponosen na svojo aprovizacijo, kakor se ž njo s pravico ponašajo druga mesta.

Na polju dozoreva žito. Prekupčevalci ni trgovci že danes računajo, koliko jim bo »virglo«. Zato je tudi skrajni čas, da si mestne aprovizacije zasigurajo potrebne količine žitaric, a to ne pri prekupčevalcih in trgovcih, temveč pri producentu. O tem se je začela debata že v zadnji seji občinskega sveta vsled ponudbe žitnega zavoda, ki pa je tudi le navadno trgovsko podjetje, ki gre za dobičkom. Zato se o ponudbi za enkrat ni razpravljalo, vendar pa se je s tem sprožilo vprašanje aprovizacije in želimo le, da bi ne ostalo samo pri »vprašanju«.

Drugo pereče vprašanje je poleg mesnice, ki jo v Mariboru najbolj potrebujemo, vprašanje dobave kuriva, zlasti drv. Cene drvam so od lanskega leta preko zime znatno poskočile. Ko so doslej maksimum, so se ustalile. O kakem padcu torej ni bilo govora in ga tudi ni pričakovati, kljub temu, da je z nastopom toplejše dobe povpraševanje po drvah precej padlo. Lesni trgovci skušajo svoje zaloge, ki so se tekom zime izčrpale, čimprej zopet nadomestiti. Izvoz drv, ki zlasti pri nas tvori skoraj glavno pango izvoza, cene drvam znatno navija, gotovo pa mnogo bolj, kakor kmet-producen, ki plača drvarja in prevoz po železnici. Nadalje je treba upoštevati, da danes noben državni nastavljenec ali zasebni namesčenec in delavec nima toliko denarja, da bi si že sedaj oskrbel potrebne kurivo za zimo. Zato je na zimo povpraševanje tem večje, železnice so preobložene in cene zopet naraščajo. Pri vsem tem pa imajo tudi naše državne oblasti, uradi in zavodi grdo navado, da dobavljajo potrebno kurivo šele v jeseni, ko bi ga lahko imeli že davno v svojih skladiščih. Sedaj, ko so poljski pridelki, ki so bili določeni za izvoz, večinoma že na svojih mestih, je železnica najmanj obložena in torej najlepša prilika za vse korporacije, urade, mesta itd. za prevoz za zimsko dobo potrebnih zalog.

Upamo, da bo novo konstituirani odsek ki mu je poverjena naloga aprovizacije

posvetil tem vprašanjem vso potrebno pozornost ter z uspešnim delom lajšal bedo, ki preti revnejšim slojem ob vedno naraščajoči draginji.

Industrijsko-obrtna vzorčna izložba v Mariboru

združena z vinarsko, vrtnarsko, umetniško in gradbeno razstavo.

(Od 15. do 26. avgusta 1923.)

Prijavni rok samo do 1. julija! Te dni so se razposlale prijavnice vsem industrijalcem in obrtnikom. Če kateri ni sprejel prijavnice, naj se nemudoma obrne na pisarno razstavnega odbora v Mariboru, Aleksandrova cesta 22, telefon št. 325. Opozarjamo vse razstavljalce, da morajo biti točno in razločno izpolnjene prijavnice vposlane razstavnemu odboru najkasneje do 1. julija tl. Na po tem roku došle prijavnice se bo oziralo samo, če bo na razpolago dovolj prostora. Ker vlada v industrijskih, kakor obrtnih krogih veliko zanimanje za to razstavo, priporočamo vsakomur, da se pravočasno prijavi. Ob enem s prijavnico naj se nakaze naplačilo, s katerim se krijejo upravni stroški. Naplačilo se pri končnem obračunu za najemnino itd. odračuna.

Vinska razstava, ki je lani krasno uspela, se tudi letos priredi, na kar opozarjamo vse vinogradnike, da se na to pravočasno pripravijo. Podrobnejše informacije daje vinarski in sadjarski odsek Slovenske kmetijske družbe v Mariboru, kamor naj se blagovolijo obrniti vsi zainteresenti.

Vrtnarska razstava. Tudi letos so se vrtnarji priključili obrtnikom ter prirede na lanskem razstavnem prostoru svoje II. vrtnarsko razstavo, ki je že lansko leto, kot prva te vrste, vzbujala vsestransko pozornost. Opozarjamo na to razstavo ne le vrtnarje, temveč tudi vse druge zainteresente!

Gradbena razstava. Gradbena stroka, ki pri nas skoraj popolnoma počiva, bo letos v večjem obsegu zastopana na razstavi. Razstavljeni bodo vzorci raznih novodobnih in modernih zidov, ki omogočajo hitro in cenejšo gradbo hiš. — Razstava je velevažna za vse, ki namenjajo graditi, posebno pa še za razne gradbene zadrage posameznih stanov. Poleg domačih gradbenih podjetij se bo udeležilo razstave tudi več inozemskih podjetnikov z najnovejšimi modeli.

Vsa pojasnila glede razstave daje pisarna razstavnega odbora v Mariboru, Aleksandrova cesta 22, telefon št. 325.

Objave.

§ Društvo hišnih posestnikov za Maribor in okolico vabi vse svoje društvene člane k rednemu občnemu zboru, ki se vrši v nedeljo dne 27. maja 1923 ob 10. uri popoldne v Götzovi dvorani, Aleksandrova cesta. Dnevni red: 1. Poročilo o dejanju odbora v društvenem letu 1922. 2. Odobrenje računskega poročila za leto 1922. 3. Volitev odbornikov. 4. Volitev treh pregledalcev računov. 5. Določitev članarine za leto 1923. 6. Sklepanje o predloženih predlogih. Predlogi se morajo prigrasiti pri odboru tri dni pred zborovanjem. 7. Sedanji položaj hišnih posestnikov. 8. Poročilo o novem stanovanjskem zakonu in »Pravilnik« ter o izpremembah »Pravilnika«. 9. Slučajnosti. — Odbor.

Ljudska knjižnica Narodni dom, I. nadstr.

posluje ob nedeljah od 1/10.—1/11. ure in ob četrkih od 18.—1/20. ure mladim. oddelek ob sobotah od 18.—19. ure

Listnica uredništva.

»Strašna misel«: »Balkanove« sanjarije o konferencah v Rimu nam ne smejo biti povod, da širimo malodušnost! Take stvari tudi ne bi naših notranjih sovražnikov niti najmanj odvrnile s pota, po katerem gredo. Proti njim treba učinkovitejšega orožja. Teple jih bodo njihove lastne obljube. Zdravo. — in kaj drugi

Mariborske vesti.

Maribor, 19. maja 1923.

m Južna železnica v kraljevini SHS. Prejeli smo: Veliko se je pisalo in govorilo o optaciji železničarjev i. ž. v Nemško Avstrijo; več se je razmotrivalo, da se morajo ti ljudje takoj preseliti v Nemško Avstrijo, ko bodo postali nemški državljani, a zgodilo se vzhote mu ni ničesar. Nemški železničarji kot nemški državljani sedijo mirno pri nas in nikdo se ne meni za nje. Naši ljudje pa se klatijo po vagonih ali kletem podobnih stanovanjih, a ni ga človeka, ki bi naredil temu konec in red. Vsemo gočni gospodje pri ljubljanskem ravnateljstvu j. ž. delajo v duhu germanstva na eni strani, na drugi pa v duhu radikalstva. Tako jim nese na dva kraja v taki množini, da so nekateri že akcijonerji velikih podjetij, dočim trpi vse osebe je od dneva do dneva večje muke in težave radi draginje. Te ljubljanske demagogije je treba odstraniti. Ako se jih česa prosi, so imeli prej izgovor, da ne pustijo Dunaj, sedaj pravijo, da ne pustijo Beograd. Ako hočeš k takemu birokratu, ki se še dobro spominja salonskih vov na Dunaj in v Ljubljano, moraš imeti dovoljenje. Slovani so mnogi le na jeziku. — Popolnoma drugi so železničarji Nemške Avstrije. Tudi tam je še veliko naših rojakov po krivdi ljubljanskih birokratov. In vino veritas; zato si povejati ti ljudje po naših gostilnah, kar mislijo. »75 odstotkov je v Nemški Avstriji inozemcev, osebno Čehov in Jugoslovonov. Nam je treba vse te pometati ven in dobro ho. Nam se ni treba bati nikogar.« Naj bi govoril eden izmed naših kaj takega v Graden, ubili bi ga. In oblasti pustijo, da hodijo ti verižniki po naših gostilnah izzivat. — Javnosti je treba, da naredi v tem oziru red. Naj se pregledajo večkrat gostilne okrog glav. kolodvora; nemškim razmerajem naj se prepove vstop v mesto Maribor. Če bi ne storila tega oblast, naredili bomo sami potrebno. Toliko v vednost v poštev prihajajočim oblastem oziroma obratnemu ravnateljstvu j. ž. v Ljubljani. Ako ne bode konec izzivanja po nemških železničarjih v Mariboru in ako ne bo sledila prepoved obiska mesta, bomo ukrenili potrebno sami.

m Straža ob železniškem mostu. Komanda mesta sporoča, da je tukajšnji železniški most na naredbo vojnega ministrstva zastražen po vojaški straži. Straža je postavljena na obeh straneh mostu ter na obrežju. Čez most smejo hoditi samo železniški uslužbeni. Vsako postajanje pod mostom, zlasti v bližini stebrov, je strogo zabranjeno. Tudi splavi se ne smejo zadrževati pod mostom. Opozarjamo občinstvo na to naredbo, da ne bo nesporazumljenja, če bi straža morala proti komu, ki bi te naredbe ne upošteval, nastopiti.

m Važno za podnajemnike. O Društva za zaščito najemnikov smo prejeli: Nedavno je okr. sodišče v Ljubljani v neki razpravi o zaščiti podnajemnikov razsodilo v njihovo korist. Podoben slučaj se sedaj obravnava pri sodišču v Mariboru in izid te razprave — kakor smemo upati — tudi ne more biti manj ugoden. Vpišete naj se torej pri društveni stanovanjskih najemnikih tudi podnajemniki, ki so zaščite najbolj potrebni in ki se potem proti društveni izkaznici smejo in bi se tudi v lastnem interesu morali udeležiti vseh javnih odborovih sej vršečih se vsak prvi in tretji četrtek v mesecu v kazinski dvorani. Mnogi najemniki, ki so pri razsodišču že imeli razpravo, mislijo, da je že vse končano in da bo ostalo pri izrečeni razsodbi, pa se motijo. Stari člani morajo ostati še nadalje organizirani, ker inace nimajo pristopa k prihodnjim važnim sejam, ter tudi ne dobijo več informacij, ki so za vsakega drugačne in ki se po časnikih ne bodo več razglašale. Na novo pa bi se morali organizirati vsi še ne vpisani najemniki, ter naj se ne pustijo odvracati po nevedneših, ali begati po plačanih hujskačih, kakor se je to ugotovilo v zadnjem času.

m Predavanje o domači umetnosti. Na povabilo Zgodovinskega društva bo predaval dne 25. maja ob 8. uri zvečer v mariborski veliki kazinski dvorani pokrajinski konservator g. dr. Stele o umetnosti na Slovenskem. Predavanje bo pojasnjeval s »koptičnimi« slikami. Meseca aprila je isti gospod predaval v Ptuj kot gost ondotnega Muzejskega društva in je bilo mestno gledališče, v katerem se je

vršilo predavanje, do zadnjega kotička polno ukazelnega in za umetnost vnetega občinstva. Upamo, da tudi Maribor ne bo zaostal za Plujem. Vstopnina bo prav skromna: za sedeže I. do III. vrste 5 D, za ostale sedeže 3 D, in za stojišča po 1 D. Predavanje je namenjeno proslavi 20 letnice Zgodovinskega društva.

m Izlet akcijske čete Orjuna na Pesnico. V ponedeljek dne 21. tm. popoldan se vrši izlet akcijske čete Orjuna v Pesnico. Odhod ob 14. uri izpred glavnega kolodvora. Udeležba obvezna. Četnik.

m Sanatorij v Mariboru je oficijelno odprt. V zavod se sprejemajo vsake vrste bolniki izveniši z akutnimi, infekcijskimi boleznimi, ter bolniki z odprto tuberkulozo. P. n. gg. zdravniki se vlijudno vabijo, da se poslužujejo zavoda, v katerem imajo za zdravljenje svojih bolnikov na razpolago vse moderne tozadene naprave. Ob enem si usojamo p. n. gg. zdravnike, kakor tudi p. n. javnost opozoriti, da je uvedena v sanatoriju prosta izbira zdravnikov. Več v današnjem oglašju!

m Dr. Reisman oproščen radi bičanja Žebota. Danes v soboto se je vršila razprava v tožbi posl. Žebota proti dr. Reismanu, češ da je dr. R. proti njemu zamahnil s pasjim bičem. Priče, Žebotovi zaupniki, pa so potrdile, da je bil Žebot z bičem tepen. Ker torej ni bil podan dejanski stan Žebotove tožbe, je bil dr. Reisman oproščen.

m Sprejem Čehoslovakov v Mariboru. V ponedeljek bo ob 14. uri pop. pri brzovlaku mariborska JČLiga z županom Grčarjem na kolodvoru pozdravila vračajoče se Čehoslovake in vabimo k sprejemu narodno občinstvo. Dr. Pivko in Žerjav zastopata mariborsko ligo v Ljubljani.

m Nov restavracija v Narodnem domu. Danes v soboto zvečer se zopet odpre restavracija v Narodnem domu; ki je bila sedaj radi spremembe vodstva par dni zaprta. Restavracijo je prevzel g. Ivan Šober, ki je našo javnost dobro znan še iz časa, ko je imel restavracijo »Maribor«. Restavracija v Narodnem domu je v zadnjih letih vsled neprestanih sprememb zelo padla, oseba novega restavracija pa nas uverava, da se povrne v naš Narodni dom sedaj zopet staro življenje. Dobra kuhinja in dobra ter cena vina, bodo privabila velik krog stalnih gostov. Restavracija se v kratkem tudi renovira in preuredi. To spremembo iskreno pozdravljamo.

m Prve črešnje na mariborskem trgu. V četrtek so se pojavile na mariborskem trgu prve črešnje, ki so pa zelo kisle, a ne po svojem okusu, temveč radi cene. Stanejo namreč kilogram samo — 80 K.

m Nesreče in nezgode. Sprevednik J. Horvat je pri premikanju na postaji Videm—Krško padel pod vlak, ter si zlomil obe nogi. Težko ranjenega so prepeljali v mariborsko bolnico. — Martin Poribak, zaposlen v opekarni v Lažersperku, je pri delu zadel v nek drog, ki mu je padel na glavo ter ga težko ranil. Rešilni oddelek ga je prepeljal v bolnico.

m Nočno službo ima prihodnji teden lekarna pri »Mariji Pomagaj«, A. König, Aleksandrova cesta 4.

m Koncert v mestnem parku. Vojaška godba priredi na binkoštno nedeljo in ponedeljek ob pol 11. uri dopoldne v mestnem parku običajni koncert.

m Hotel Halbwild. Jutranji in večerni koncert. Prvo vrstno Götzevo marčno in črno pivo. Izborna vina. Meščanska kuhinja. Toči se tudi novo rudeče vino.

m Kavarna v mestnem parku. Pri lepem vremenu dnevno koncert od pol 17. do pol 19. in od 19. do 24. ure. Sladoled in domače pecivo.

Narodno gledališče.

Repertoire:

Sobota, 19. maja: Faust, izv. gostovanje g. Balabana (bariton) g. Sowilskega (tenor) g. Zathega (bas) članov ljubljanske opere.

Nedelja, 20. maja: Ob 15. uri Pogumni Tonček, izv. Mladinska predstava. — Ob 20. uri »Pri treh mladenkah«, izv. (kup.) Gostovanje g. Sowilskega, člana ljubljanske opere.

Ponedeljek, 21. maja: Ob 15. uri »V kraljestvu palčkov«, izv. Mladinska predstava. Vprizori dekliska osnovna šola v Studenčih.

izv. (kuponi).

Ponedeljek, 21. maja ob 20. Zvesti tovariši.

Torek, 22. maja. Zaprto.

IX. redna seja občinskega sveta mariborskega.

Znaki razkroja narodno-socialistične stranke. — Tožba Mestne hranilnice. — Nova korupcijska afera pri mestni klavnicarji? Svetnik Bahun išče akt. Izvoli se preiskovalna komisija. — Zvišanje cen plinu se odkloni.

Maribor, 18. maja 1928.

Ob pol 20. uri odprli župan sejo, ki tvori nadaljevanje zadnje seje. Pred prehodom na dnevni red poročila, da je občinski svetnik g. Rudolf Segar (NSS) odložil svoj mandat, ker je prestopil v radikalno stranko. Na njegovo mesto bo vpoklican g. Jakob Podlesnik, pisarniški predstojnik. Tudi mesto odstopivšega dr. Ravnika vpoklicani namestnik g. Rehar odlaga mandat, ker je izstopil iz narodno-socialistične stranke. Na njegovo mesto bo vpoklican železniški revident Fran Rameli.

Nato prečita župan nujni predlog kluba SLS, ki pravi, da je tožba, ki jo je naperil odbor Mestne hranilnice proti bivšemu odboru radi podpisane vojne posejila v znesku 14 milijonov kron, riskantna in ni izgleda, da bi jo hranilnica dobila. Z ozirom na visoke stroške naj občinski svet ukrene korake, da odbor hranilnice to tožbo umakne. Utemeljevanju dr. Leskovarja, ki je opozarjal na težbo ptijske Mestne hranilnice, je izjavil obč. svet. Bureš, da je odbor Mestne hranilnice tožbo že umaknil. Na predlog klerikalcev je večina kljub tej izjavi sklenila, da se naj finančno-gospodarski osek o tem prepriča in stori potrebne korake.

Nato poročila župan, da je sprejel obvestilo, da čehoslovaki gostije ne pridejo v Maribor. Obžaluje to, ker bi bil stik z gospodarskimi krogi bratske države zelo važen tudi za mestno občino. Sklene se, da pošlje župan v imenu občine gostom v Ljubljano orzjavne pozdrave.

V zadevi adaptacij v mestni klavnicarji se je z ozirom na interpelacijo socialističnega kluba v zadnji seji razvila daljša debata, ki je znesla na dan precej gnolobe izza časa klerikalno-socialističnega gospodarstva na magistratu. Župan ponavlja svoje izjave, da je adaptacija izvršila z njegovo vednostjo tvrdila Predovič na lastne stroške. Preuredila je prejšneraben prostor v hladilnico za 150 prašičev, kar znači prirastek na občinskem premoženju za 70—100.000 kron. O kakih šikanah strank ne more biti govora, ker je ravnatelj klavnice vezan na klavniški red. Tvrdba Markovič je zapustila klavnico radi tega, ker se ji ni dovolilo postaviti na klavniškem prostoru kotlov za varjenje črevesne masle. Hotela je variti tudi mast kontaminiranih in poginulih živali, kar je popolnoma nedopustno. Radi tega se je tvrdka preselila v Krčevino v Velejevo tovarno. Ravnatelj klavnice je takoj, ko je zvedel o zadevi, prosil za disciplinarno preiskavo.

Obč. svetnik Bahun z županovim poročilom ni zadovoljen. Župan je popolnoma enostransko informiran. Ravnatelj klavnice gotovo ne bo navedel stvari, ki njemu niso v prilog. Župan se moti, če meni, da je vse v redu, če je on dovolil. Za vsako izpremembo na občinskem premoženju je merodajen edinole občinski svet, a ta o tem ni bil obveščen. Stvar ni tako enostavna, če se upošteva okolnosti, pod katerimi se je izvršila. Takrat je šlo za zakup mestne klavnice. Tvrdba Predovič, katero je zastopal takratni načelnik pravnega odseka dr. Leskovar, je stavila ponudbo, ki je bila za občino sijajna. O zadevi je poročal mesto dr. Leskovarja obč. svet. Slanovec v seji dne 30. maja. Takrat ni prišlo do sklepa. Med tem pa je stavila tvrdka Markovič še boljše ponudbo. Na poročilo pravnega odseka se je ponudba zavrnila, češ da občina klavnice ne more dati v zakup. In ravno v tem času se je za hrbtno občinskega sveta dovolila tvrditi Predovič adaptacija, tako da je dosegla svoj namen brez vsakih žrtv. Dotični akt pa je med tem izginil in ga do danes kljub moji urgenci ni bilo mogoče najti. Ravnatelj klavnice trdi, da ga je dne 12. junija 1922 vrnil dr. Leskovarju, ta pa trdi, da ga ni videl. — Vpogled v ta akt so imeli samo trije občinski svetniki (dr. Leskovar, Slanovec in župan). Vse to je v neki gotovi zvezi, ki vzbuja sum korupcije. To da je tvrd-

ka Markovič, ki slovi kot zelo reelna, zapustila klavnico, pomeni za občino samo v prvem četrtletju zgubo nad četrt milijona kron na klavniških pristojbinah, kar dokazuje s številkami. Vpoštovati je treba, da o tej izpremembi občinskega premoženja ni v mestnem knjigovodstvu nič znanega. Tudi o najemninah ni nikjer nič znanega. Ni vnešena niti v proračunu, niti pri računovodstvu. Zahteva, da se izvoli preiskovalna komisija, ki naj zadevo v teku 8 dni preišče in poroča občinskemu svetu.

Župan odgovarja na očitke, češ da je postopal po prejšnji praksi v občinskem svetu. Vsak odsek je sam odločal, kdaj in kako se bo o kakih zadevi razpravljalo. Zadeva se mu je zdela nujna in jo je rešil kratkim potom. Tvrdba Markovič se je baže preselila v Subotico, ker je tam za izvoz ugodnejše. Glede akta pravi, da ga je izročil odseku, ki mu ga pa do danes še ni vrnil. Dr. Leskovar pravi, da se ne spominja, če je on sestavil ponudbo za tvrdko Predovič, akta nima in ne ve, kje se sedaj nahaja. Očitaj je Bahunu, da se še le sedaj poteguje za Markoviča, nakar ga je Bahun zavračal, da prej ni imel nikdo vpogleda v dotični akt, ki se je nekako skrival, sedaj ga pa sploh ni. Župan in ravnatelj klavnice sta zakrivila prestopke, ki zaslužijo kazen.

Obč. svetnik Roglič povdarja, da vlada na mestnem magistratu in v vseh mestnih podjetjih vsled pomanjkanja kontrole skrajni nered. Priporoča občinskemu svetu v razmišljanje, ali ne bi kazalo uvesti honorirano mesto podžupana, ki bi bil poverjen izključno s kontrolo mestnih podjetij in poslovanja na magistratu.

Po dveurni debati je bila končno na predlog obč. svetnika Bahun izvoljena preiskovalna komisija, v katero pa klerikalci niso hoteli delegirati nobenega svojega člana, češ, da jih klavnica ne zanima.

Ker je vsled klerikalnega zavlačevanja ponudba tvrdke Sway za nakup transformatorja zastarela, zahteva tvrdka mesto prejšnjih 95.000 sedaj 145.000 kron. Občina je vsled tega prisiljena plačati večjo vsoto.

Na predlog državne borze dela, kateri mora občina v zmislu zakona skrbeti za lokale, se po daljši debati sklene sprejeti ponudbo za lokale na Slomškovi trgu ter plačati zahtevano odkupnino v znesku 15.000 dinarjev, če hišni lastnik sklene vsaj dveletno najemniško pogodbo.

Električno podjetje poroča, da nekateri hišni lastniki ne puste svojim strankam napeljati v stanovanja električne

razsvetljave, hoteč se jih s tem iznebiti. Občinski svet sklene, da naj se vsem takim hišnim posestnikom odvzame tok.

Po sprejemu nekaterih proštev v občinsko zvezo se je razpravljalo še o nekaterih drugih zadevah. Predlog za zvišanje cen plinu se na zahtevo obč. svetnika dr. Serneca zavrne, ker je cena že itak zelo visoka. O prošnjah mestnih nastavlencev za povišanje plač in mezd se bo razpravljalo na prihodnji seji, do katere se morajo dobaviti poročila o stanju podjetij ter o zadnjem zvišanju plač.

Ker je pokrajinska uprava zavrnila predlog glede davka na nezazidane parcele, se predlog vrne odseku, da ga izpremeni v smislu zahtev pokrajinske uprave.

Ob pol 23. uri je župan zaključil sejo, ki se nadaljuje prihodnji petek, dne 25. maja ob običajni uri.

Kultura in umetnost

x Otvoritev VII. umetniške razstave kluba »Grohar«. Jutri v nedeljo 20. t. m. ob 10. uri dopoldan se vrši v veliki kazalski dvorani slovesna otvoritev VII. »Groharjeve« umetniške razstave, katero tvorijo dela ljubljanskih umetnikov, udeleženi v mladem klubu »Vesna«: Šušica, Smrekarja, Podrekarja, Bučika, Šentla, Marčiča itd. Razstava bo za Maribor velik umetniški dogodek, ker bo naša javnost imela tokrat prvič priliko seznaniti se z predstavniški srodne linije slovenske upadablajoče umetnosti v mestu Ljubljani. Doslej Maribor še ni poznal ljubljanskih umetnikov, zato pa je treba da sedaj docela izrahi ugodno priliko in napolni razstavo. Posebno na otvoritev samo opozarjamo, ker je naša sveta dolžnost, da z vlečbo manifestiramo naše razumevanje in zanimanje za domačo umetnost. Razstavna dvorana mora biti jutri polna. Razstava bo odprta 14 dni in sicer ob delavnikih od 9.—13. ter od 15.—18. ure, ob nedeljah in praznikih pa od 9.—14. ure. Vstopnina znaša 5 Din. za osebo, 2 Din. za dijake in vojaške 1 Din. pa za dijake in vojaške, ki si razstavo ogledajo skupno. Vstopnina torej ni velika, zato se nihče ne bo mogel izgovarjati, da je zato ni obiskal, ker ni imel denarja. Tudi cene umetvorov so primeroma nizke, na kar opozarjamo, da ki bi radi okrasili svoje domove s originali domačih umetnikov.

Podpirajte Jug. Matico!

Vsako nedeljo in praznik koncert v gostilni »Puntigam«.

Hišnik, poročen, brez otrok, menja svoje stanovanje za sobo in kuhinjo. Naslov pove uprava.

Dobro ohraneno žensko kolo se proda. Prešernova ulica 1, I. nadstr.

Tečno kosilo in večerja 60 kron. Razlagova ulica št. 23, II. nadstr.

Sodčki od 80 do 150 l na predaj. Stritarjeva ul. 5.

Medene pipe za pivo, ena dolga, ena kratka, nove, na predaj. Stritarjeva ulica 5.

Nazidna ura s tremi uteži, bije četrture, polure in ure, se po ceni proda. Sočna ulica 26, III. nadstr., vrata 8.

Kompletna spalnica s psiho, stolice, miza tri les, oloman, železna postelja postelja tri les, kredenca z marmornato ploščo, plišast divan, moške obleke, in drugo se po ceni proda. Vpraša se: »Rotovski trg št. 8, I. nad. levo«.

Pristna dalmatinska vina, najboljša vrsta, po najnižjih cenah, se dobe edinole pri Josipu Povodniku, Maribor, Vojaška ulica 4, pod dravnim mostom. Za binkoštno praznike si preskrbite te dobre dalmatinske kapljice.

Underwood, majhni, najboljši ameriški pisalni stroj ter najprimernejši za vsakega trgovca in zasebnika, tehtja samo 3 kg. Zastopstvo za Spod. Štajersko: F. Zinauer, Maribor, Cefova ul. 2. Prodaje se tudi na obroke.

Lesna eksportna družba

sprejme družabnika proti osiguranju vloge 3—400.000 Dinarjev na realiteto. Sodelovanje zaželjeno, toda ne pogoj. Stanovanje družabniku na razpolago v Mariboru. Ponudbe pod »Ugodna renta« na upravništvo »Tabora«.

Gostilna »Pri 3 ribnikih«

Vsako nedeljo in praznik

salonski koncert

ob vsakem vremenu. 1010

Začetek ob 15. uri.

Nepozabinaročnino!

Vse vrste perila za gospode in dame, kakor

srjace, hlače, pyjama, opreme za neveste, otroško perilo, kombinacije itd. Izdeluje po najnižjih dnevnih cenah

Judmila Blackner MARIBOR, Koroška cesta št. 31.

Mihel Zevaco:

Markiza Pompadour.

Zgodovinski roman. — Poslovenila Rosandra. (Dalje.) (92)

Bila je do skrajnosti razburjena. — Skušala je z rokami umiriti burno vaiovanje prsi, močno utripanje srca, — in svoj trdno voljo se je res tudi premagala, — oziroma jo dobro pokrivala. — Tedaj se pač ni več obotavljala. — Šla je proti predsobju, vstopila v sobo od služkinj ter mahoma stala pred Katarino — častivredno kuharico. — »Ej, brzo, brzo, Katarina, — že skoraj sedem je in jed za gospo še ni pripravljena! — Saj vendar veste, da ona ne bo čakati.« — Kuharica se je obrnila osupnjena. — »Zakaj vendar strmite v mene?« — Je zopet povzela Julijeta, — »ko se vrne moja sestra...« — »Vaša sestra?« — je zajecljala Katarina. — »Suzana, — ej, — kaj ste padli iz nebes, da tako zijate?« — je vprašala Julijeta. — »Ah, — gospica Suzana je tedaj vaša sestra?« — »Butico imate pa res trdo! — Saj mi je že Suzana to povedala, ko me je prišla prosit, naj jo nadomestujem za dva dni. — Hitro tedaj Katarina, na delo, in če bom prav zadovoljna z vami v teh dveh dneh, dobite od mene lep dar — kos fine svile!« — Te besede so sprijaznile Katarino, — ki se je nasmehnila ter premagujoč svoje začudenje, vprašala: — »Torej vi bodete nadomeščevali gospico Suzano? — Ah, če bi to gospodar zvedel!« — »In Nikolina, in Pavlina, kje sta ti dve lenobi?« — je prekinila nevoljno Julijeta! —

Pavlina je bila ravnotako presenečena, kakor Katarina, a Nikolina se ni toliko čudila, in sledila je novi sobarici na njej migljaj v salon. — »Suzana te je obvestila?« — jo je vprašala. — »Da, gospa.« — »Pet tisoč lir za Pavlino in ravnotoliko za tebe, ako se bodeš dobro in pametno vedela!« — »Kaj pa moramo storiti?« — je vprašala hitro Nikolina v želji, da si zasluži lepo svotico. — »Nič drugega, kot odpreti hišna vrata onemu, ki bo trkal malo po polnoči. — Ali preje ne smete odpreti, predno prišlec ne potrka večkrat, — potem ko se je že malo razjezila.« — »Dobro, in potem?« — »Potem vgasnite vse luči po stopnjicah in vodite onega, ki bo prišel do gošpne sobe.« — »To je lahko,« — je odvrnila Nikolina, — »ali če me gospa potem spodi?« — »Ne boj se, gospa te gotovo ne zapodi. Ali tudi če bi se zgodilo kaj takega, prideš v službo k gospej de Rohan, in dobiš še pettisoč lir tistega dne, ko bi morala oditi od tu! — Potem bi torej dobila desettisoč!« — Sprejmeš? — Hitro, odgovorila! — »Sprejemem,« — je odločno rekla Nikolina. — »Dobro tedaj, — pojdi v kuhinjo in prepreči nepotrebno govorjenje. — Lahko tudi rečeš, da si me že večkrat videla z mojo sestro. — Poslušaj, gospa kliče.« — Julijeta je hitro šla po stopnjicah v prvo nadstropje ter vstopila v sobo, kjer je bila Ivana. — Pogledala je pazljivo Julijeto, ki je dobro prenesla to skušnjo, niti trenila ni z očesom. — »Ali ste vi nova sobarica?« — jo je potem vprašala Ivana. — »Da,« — je le-ta odgovorila, — »in upam, da ne bodete pogrešali prevč moje sestre.« — »Suzana je vaša sestra?« —

»Da, gospa, — sicer, saj se to pač lahko vidi, jednake postave sva, tako, da lahko nosim njeno obleko, kakor vidite gospa. Suzana mi je zaupala, da ste milostiva jako strogi glede obleke svoje sobarice.« — »Suzana mi je rekla, da izostane kake tri, štiri dni,« — je nato pripomnila Ivana. — »Da, milostiva, — in sicer radi neke zadeve v naši rojstni vasi — blizu Chartres, in ker je ona bolj izvedena v gotovih rečeh...« — »Da, to mi je omenila tudi Suzana,« — je komaj slišno odvrnila gospa. — »In vendar mi ta obraz ni neznan,« — je nadaljevala v mislih, — »kje sem pač videla te oči — to osebo? — Kako vam je ime,« — je zopet nadaljevala glasno. — »Julija, — milostiva!« — »Torej dobro, — da se ne premenijo navade, vas bodem zvala kakor vašo sestro: Suzana.« — »Kakor vam ljubše, milostiva.« — »Torej, draga Suzana, danes sem jako trudna in ne bom večerjala. — Čez pol ure mi prinesi skodelico mleka in potem mi bodeš pomagala pri slačenju.« — Že tistikrat je Ivana trpela želodčne bolečine, ki so jo potem trpinčile celo življenje. — Ko je slišala ta ukaz, — je Julija obstala kot okamenela. — Ako bi se gospa d' Etioles takoj vlegla, — bi šel ves navrt rakom žvižgat, — vse priprave so bile tedaj zastoj. — Ivana je opazovala sobarico. — »Kaj ti je Suzana?« — jo vpraša. — »Nič, gospa, nič mi ni,« — je odvrnila Julija ter hitela iz sobe. — »In vendar je to čudno, — si je misljila Ivana. — »Zdi se mi, da me zasleduje iz zasede izdajstvo! — Zastonj ga čakam. — kakš težki dnevi strahu, — kaj vendar dela, — ali misli na mene — on...« — Ivana je pač pozabila, da je kralj prisegel, da ne prestopi praga hiše, dokler ga ona sama ne povabi. —

Ona se je nahajala v nepopisnem osebnem razpoloženju. — List, katerega je dobil kralj — in katerega je večje napravil gospod Jakob tisti list je govoril resnico, — Ivana je dolgočasila. — Da se jo je tako ubogalo, — to je razdražilo, vznemirilo. Če je Ludvik XX. računal na njeno duševno stanje vsled dolgega čakanja, je to res kazalo njegovo izvedenost. — »Ali — kralj ni toliko računal na pričakovanje — ampak on se sploh ni upal prikazati se. — To je bilo vse. — Medtem ko se je Ivana veselila v zavesti njegovih visoki lastnosti, njegovega brilantnega poguma, — njegove smelosti, — je bil kralj pravzaprav le dober mešan, — jako boječ v ljubezni, da skoro bojazljiv, — bolj je cenil in ljubše so mu bile lahke zmage brez truda in nevarnosti, — v svoji poznani lenobi je bil nasproten vsakemu trudu. — Ali Ivana ni ničesar vedela o teh lastnostih svojega kralja. — »Al sem bila prestroga z njim,« — se je izpraševala z objokanimi očmi. — »Njega, — ki me tako ljubi, — oh, kralj — moj kralj — lepi moj kralj — oprosti mi — oprosti, odpusti tvoji zaljubljenki!« — Bila je v takem razpoloženju, ko jo je Suzana prosila za dopust. Ivana je rada privolila, — skoro je bila zadovoljna, da vidi kak nov obraz. — Suzana ji ni dopadla, — zdela se ji je neodkritosrčna, opazila je skrivne nasmeške, ki so ji prignali rdečico v obraz. — Bila je tedaj z veseljem pripravljena sprejeti naslednico, naj si že bode, kdor koli. — Ali sedaj, — ko je videla Julijo, se je čuden nemir vsilil v njeno dušo. — In vidni nemir in razburjenost nove sobarice je še povečalo njeno razdvojenost. — Zakaj je nova sobarica vendar razburjena? — Zakaj je pobledela? — In zakaj je pač ta ženska tako podobna neki drugi osebi, katero je že videla? To pred vsem jo je vznemirjalo. —

SANATORIJ V MARIBORU

Priv. klinika z najmodernejšimi napravami, kakor Röntgen-aparati, diatermijo, višinskim solncem itd. Mirna in krasna lega, lastni vrt, izborna hrana, zmerne cene. Prostora je za 40 bolnikov. 1012

PROSTA IZBIRA ZDRAVNIKOV
Informacijo daje vodstvo, oziroma uprava zavoda.

Modra galica in žveplo

dospelo. — Prodaja se pri
Tonejc & Rozman, Maribor
Aleksandrova cesta 35. 924

2595 78-53

Perilo, klobuke
dežne plašče,

čevlje, gamaše, dežnike, palice, ter razno modno in galanterijsko blago v veliki izbiri, najceneje pri

JAKOB LAH, Maribor, Glavni trg 2

Mala oznanila.

Brezplačno letovišče se nudi takoj pošto izobraženi gospodičini proti majhnemu delu. Pisma pod "Pohorska pošta Oplotnica". 984 2-2

Kolporter (ka), invalid, penzionist. Za dober prostor se sprejme Dober zaslužek. Zastopstvo jugoslovanskih novin Maribor, Slovenska ulica 15. 983

Preselitev iz Ruske ceste 2 na Korosko ceste 34 naznanja Ekart Ivan, čevljar. 986

Mlaši vpokojen poduradnik, vešč knjigovodstva, računovodstva in strojevisja, išče primerne službe. Ponudbe na upravo "Tabora" pod "Poduradnik". 997

Velika mehanična in auto-delavnica s stroji, inventarjem in velikim prostorom, na najprometnejšem mestu v Mariboru, se prodaja J. Jug, Tržnška c. 16. 996

Moško kolo, popolnoma novo, se prodaja Maribor, Stritarjeva ulica 5. 987

Črna salonska suknja s te- lovnikom se prodaja. Cena 650 Din. Vpraša se: Krojaški atelje Zeter, Dravska ulica. 988

Šivalni stroj dobro ohranjen na prodaj. Wilsonova ulica št. 23. 1000 2-1

Lepa hiša, 4 stanovanja, vrt, studenec, in svinjski glav, je v Stajencih, na glavni prometni cesti, po ceni na prodaj. Stanovanje na razpolago. Naslov pove uprava. 995

Higijenična brivnica se vsem priporoča. Prvovrstna postrežba. Vjekoslav Gjarin, Jurčičeva ulica 9. 1850

Bremen - New York

Direktna zveza s sijajnimi ameriškimi vladnimi parniki. Nadkriljivi glede udobnosti, čistote in prvovrstne hrane. Najhitrejši in najvarnejši parniki.

"George Washington" "America" 691
"President Roosevelt" "President Harding"

Zahtevajte natančnejša pojasnila in plovno listo št. 221.

Ugodna prilika za prevoz blaga.

UNITED STATES LINES

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo:
Beograd, Palata Beogradske Zadruga. Podruž.: Zadruga Zveza v Ljubljani.

Amaterji! Fotografске potrebščine najboljših znamk vedno v zalogi. Atelje Vlastić, Gosposka ul. 23, I. nđst. 569

Cement, opeko, slamo, seno, oves, koruzo, krompir, drva, premog večno pri Andreju Oset, Maribor, Aleksandrova c. 57. Telefon 88. 930 20-8

Za birmance! Veliko izbiri gotovih oblek po nizki ceni priporoča J. Vezjak, konfekcija, Vetrinjska ul. 17. 909

Novo kolo s pomožnim motorjem prodam. Cener. Kosevski ul. 4. 981 2-2

Pezor! Novo vino L. K. 28. — čez ulico od 51 naprej K. 26. — Goslinna pri "Dravski brvi", Strma ul. 11. 999 2-2

Čepice po neverjetno nizkih cenah, perilo, kravate, nogavice in ostalo modno blago priporoča nova modna trgovina B. Veselinović & Komp., Maribor. Gosposka ulica 26. 974 6-4

Volčje pse, 6 tednov stare, izredno lepe čistokrvne, z rodovnikom (Stammbaum), prodaja P. Šumenjak, Šmarje pri Jelšah. 976 3-3

Kekse, kolače, bliskote po tovarniški ceni prodaja trgovec Ivo Pahor, Vrtna ulica 8. 978 3-3

Enodružinska vila z vrtom, 25 minut oddaljena od Glavnega trga, se prodaja. Stanovanje takej prosto. Maribor, Nova vas, Vrtna 10. 969 3-3

Menjam s 1. junijem stanovanje z 2 sobama, kabinetom in kopalno sebo z manjšim z dvema sobama v Melju ali blizini kolodvora. Ponudbo pod "Novo stanovanje" na upravo lista. 968 2-2

Tungstam ŽARULJA

783

iz vučene žice - NEPOLOMLJIVA!

Najlepše in najboljše čevlje in nogavice kupite po najnižjih cenah pri Sandale. 858 Anici Traun, Maribor, Grajski trg 1. Dom. čevlji.

AMERIKANSKI

in angleški

Singer šivalni stroji

Singer igle
in
nadomestni
deli.
Lastna
mehanična
delavnica.

Singer olje,
niti, svila itd.

Prodaja
na
obroke.

Singer šivalni stroji Bourne & Co., New York.

Centrala za kraljevino SHS, Zagreb, Maruličeva 5.

Podružnice: MARIBOR, Šolska ulica št. 2, Zagreb, Karlovac, Varaždin, Osijek, Vinkovci, Bjelovar, Brod na Savi, Subotica, Novi Sad, Ljubljana, Sarajevo, Mostar, Banjaluka, Tuzla, Dubrovnik, Podgorica, Beograd, Kruševac, Niš, Skopje, Veles, Bitolj, Kragujevac, Zaječar in Stip. 341

Zastopstva so v vseh večjih mestih.

Otvoritveni vrtni koncert

danes na Binkoštno nedeljo v

gostilni „Pri dravski brvi“, Strma ulica 11.

Vstopnina prosta!

Za obilen obisk se priporoča

991

F. in K. Prohaska.

Za birmance

je najlepše in najprimernejše darilo in spomin moderna FOTOGRAFIJA iz

ateljeja V. Vlašič, Maribor

Gospodsk. ulica št. 23. 962

Atelje je odprt prvi in drugi dan binkoštnih praznikov.

PALMA

Kaučuk potpetnike
in potplate

Prednosti!

Gostilna „Lovski dom“.

V nedeljo 20. in ponedeljek 21. maja:

vrtni koncert

SVIRA priljubljena godba. — Začetek ob 15. uri.

Z mrzlimi in toplimi jedili, izborna kapljica ter svežim pivom je dobro preskrbljeno.

Za obilen obisk se priporoča

985

Franjo in Roza Kranjčič.

Podpirajte slovenske tvrdke!

Eksistenca

V neposredni bližini Maribora ob državni cesti se ugodno proda

hiša s trgovino

gospodarskim poslopijem, sadnim in zelenjadnim vrtom. Trgovina se rabi s prodajo moke na dehele in drobno ter z zamenjavo vsakovrstnega žita. — Mesecni obrat okoli dva vagona blaga. — Kupcu stoji v hiši, takoj lepo stanovanje na razpolago. — Cena Din. 185.000.—. — Naslov pove uprava tega lista. 979 3-8

za trgovca!

Poslovodja

vešč korespondence, knjigovodstva in jezikov se sprejme. Le prvovrstna, samostojna, zanesljiva moč! Spričevala, reference in pogoji naj se vpošljejo na naslov:

Mariborska lesna industrija Maribor.

993 4-1

Naznanilo!

Cenj. občinstvu naznanjam, da izdelujem štetičnike, pači, lonce in podstavke za cvetlice po najnižji ceni.

Anton Stauber, lončar in pečar

Maribor, Ob bregu št. 4.

Delavnica: Stritarjeva ulica št. 23. 1009

Cunje

za čiščenje, snažno oprane in desinficirane, prodaje vsako množino

Jakob Zagode, Maribor

Tržaška cesta št. 5. 973 2-2

Gostilna „Pri zelenem travniku“, Melie

V nedeljo in ponedeljek

vrtni koncert.

Začetek ob 15. uri.

Z mrzlimi in toplimi jedili, izborna kapljica in svežim pivom je dobro preskrbljeno.

Za obilen obisk se priporoča

977

Anton Kosič, gostilničar.

Prvi jugoslovanski zavod za emajliranje pločevinaste posode v Mariboru

emajlira:

kolesa, posamezne dele avtomobilov, pisalne stroje, pločevinaste tablice in ščite, pečne stene, otroške vozičke in postelje, nagrobne križe i. t. d.

Josip Škof, pleskar, lakirnik in črkoslikar Maribor, Tržaška cesta 8 in Tezno 13.

Naročila se sprejmejo tudi: Tržaška cesta 8 in pri tvrdki Marini in Kresnik, Državna cesta 22. 999

Zastopnika

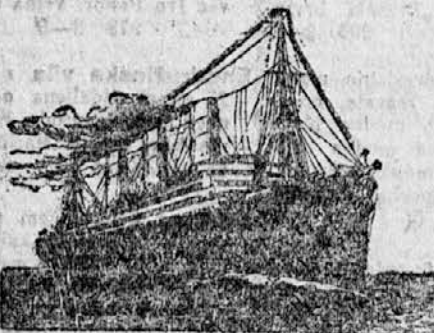
za Dravsko dolino (središče v Mariboru) išče tovarna hranil v Ljubljani. Ponudbe le s prima referencami na upravo lista pod „Gotov uspeh“ 1001

HAMBURG-AMERIKA LINIJA IN UNITED AMERICAN LINES INC.

FILIJALKA

SIMON KMETEC
LJUBLJANA

KOLODVORSKA ul. 26

Sprejema potnike v južno in severno Ameriko, izdaja točna pojasnila in prodaja vozne listke. Odhod iz Ljubljane vsaki teden.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo J. G. Drašković „B“ Cesta pri drž. kolodvoru Podružnice: Beograd: Balkanska ul. 25. Sušak: Jovo Gj. Ivošević, Karolinska ul. 160. Split: Ante Buk, Dioklecijanova obala 13. Crikva: Ivo Lovričević. Bitolj: Gjorgje J. Dimitrijević & Komp., Bulvard Kralja Aleksandra 137. Vel. Bečkerek: Dušan Lj. Mihajlović, Trg Kralja Petra 4. Potnike do Hamburga spremlja družbeni uradnik. 971

Križevska opekarna

A. Lumir & drug, Ljubljana nudi 323 vsakovrstno prima opeko po konkurenčnih cenah. Pisarna: Ljubljana, Prule 19.

Prva slovenska pekarna

Anton Strausgitt

dediči

v Mariboru

se priporoča cenj. občinstvu za najokusnejši rženi, beli in mlačni kruh ter najfinije pečivo za čaj in kavo. 2501

ARKO COGNAC MEDICINAL

2175